

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.

Fél évre . . . 5 K — f.

Negyed évre . . . 2 K 50 f.

Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések:

= Megállapodás szerint. =

Nyiltér soronként 1 K.

Kéziratokat

nem küldünk vissza

A tőke.

A gyakorlati élet szempontjából tökéletesen mindegy, az elmélet hogyan magyarázza a tőke keletkezését. A közgazdasági életre nincs befolyással, hogy a tőkét a munka eredmény feleslegének, akár megtakarításnak tekintjük. Azonnal létrejön, mielőtt a munka hasznahajtása s a termelő fogyasztása között az előbbi előnyére áll be különbség s aligha nem bajos megmondani, mi voltakép a tőkeképződés alapja, vajjon a termelő takarékosága-e, vagy a munka gyümöleszése.

A munka egyenlő hasznahajtása mellett a tőkeképződés foka azonban bizonyára egyedül a termelő takarékoságának fokától függ, épúgy, mint egyenlő takarékoság mellett a munka gyümöleszésétől.

De ámbár talajt lelne is a tőke, ahol tevékenységét kifejtse, a mi viszonyaink között a szaporodásra korlátozott tere van. Henyének ugyan nem mondhatni a magyart, de szorgalma nincs annyira a keresetre irányítva, mint például a németé, mert a mi munkánk nagyban és egészben inkább más dolgokban tevékeny, mint a gazdálkodásban.

Magyarország a politika földje; itt a nép minden gyermeke az állam eszméjében, a közélet küzdelmeiben növekedik, abban él. Egyik legfőbb foglalkozása a politika szűkebb és tágabb keretben s nemcsak a független, előkelő, vagyonos osztályoké, hanem az egész középréndé s minden egyes ember egészen a napszámosig ha nem foglalkozik is a politikai napi kérdésekkel, de bennük él. Emiatt a gazdaság tetemes rövidséget szenved, amit sokan tagadnak ugyan, de az élet bizonyítja, hogy a nemzet fiainak legkitünőbbjei nem foglalkozhatnak a közgazdasági kérdésekkel ezek érdeme szerint, mert egy időben nem fordíthatják minden erejüket a nemzetgazdaság emelésére s az a sok óra, amelyet

naponként a politika igénybe vesz, a nemzet gazdaságára nézve elveszett.

Gazdasági életünk sokat szenvedett a gravaminális politikai küzdelmek s a politikai életben sokszor elhatalmasodó személyes ellentétek miatt, amelyek megakasztják a reális munkát. Hogy mennyit árt például egy hónapokig folyó parlamenti meddő harc, azt még sejteni sem lehet s számokban senki sem tudja kifejezni, de hogy visszahatásának súlya Magyarország gazdasági életére nekezedik, az bizonyos.

Esetenként vita tárgyát képezheti, vajjon értékesebbek vagy értéktelenebbek-e a parlamenti harcok által védett és kiküzdött javak és elvek azoknál, amelyek virágzó gazdasági élet eredményei. Csak azt a tényt akarjuk koostatálni, hogy a politikai tusák sokszor a nép legjava erejét is felemésztik.

Pedig nálunk fokozottan kellene ügyelni arra, hogy a nemzet munkaereje gazdasági téren használtassék, mert a munka kevésbbé produktív, mint fejlettebb gazdasági szervezettel bíró nemzeteknél. A szellemi munka hazánkban gyenge tőkeképző tényező, sőt gyakran tőkefogyasztó, a testi munka pedig nem járul annyira a tőke gyarapításához, amennyit meg lehetne várni a nemzet munkaerejétől. A magyar munkát jellemzi az év nagy részében tartó munkahiány, amelyet nem képes jóvátenni az aratáskori tulságos erőfeszítés; jellemzi továbbá az ipar gyengesége és ennek következtében a szerzési hajlam hiánya.

A gazdasági munka gyümöleszei ennél fogva hazánkban aránytalanok, az igények pedig nagyok. A takarékosági hajlam nincs nálunk otthon. Ez olyan tény, amelyet talán számokkal nem lehet kimutatni, de lehetetlen észre nem venni. Az idevetődő idegenek feltűnőnek találják a könnyűvérű magyar életmódot. Magyarország szegénynek hirdeti magát, mégis olyan életmódot találunk benne, amelyet csak tehetős nép engedhet meg magának.

Ugy látszik, hogy a magyar nemzeti jellemében ép úgy nincs meg a takarékoság tisztelete, amint nem talál sok gyönyörűséget a szerzésben. Magyar embernek mások az eszeményei, mint a bevétel és kiadás közt létrehozni a szabályos egyensúlyt. A nemesség bizonyos vonása rejlik abban, hogy az anyagiakról való gondoskodás nem képezi az élet főcélját, de csak addig, amig csakugyan nemesebb célok fojtják el az anyagiakról való gondoskodást. De nincs rendén erre a nemes vonásra hivatkozni ott, ahol a legköznapiabb élvhajhászat, munkátlanság, makaesség és hasonló rossz tulajdonságok hanyagoltatják el a gazdálkodást és csufolják a józan takarékoságot. A nemzet minden tagjának kötelessége a mai viszonyok között a munka és gazdálkodás s ezen kötelesség legpolgáribb teljesítése többet ér, mint annak legurasabb és legnemesebb elmulasztása.

Kivándorlók

A földmivelésügyi miniszter egymás után küldi az értesítéseket, hogy akinek munkás kell, kaphat bőven az Amerikából ezerszám visszatérő magyarok közül. Mert a nagy krach kergeti vissza a sok munkanélküli magyart.

A nép között folytonosan hirdetik, hogy ne tóduljon a tengeren tulra, mert ott most rossz világ van. Nincs kereset és nagy a drágaság.

A mult héten mégis több család indult el a nagy utra vármegyénkől is. Nagylengyelből például elment egy gazda, aki pénzzé tette mindenét s elvitt magával nyolcezer koronát. Ez a pénz egész biztosan ott marad s a gazda visszatér napszámosnak. Ha ugyan bele nem pusztul társaival együtt a nyomoruságba.

A nép nem hisz a miniszter rendeleteinek, a hatóságok figyelmeztetésének. Azt feleli a jó szóra, hogy az csak az urak beszédje, mert a gazdagok szeretnének olesó napszámost s félnek, hogy elfogy a munkaerő. Idáig vagyunk. A szociálista ujságok pedig még tüzelik az embereket, akiket lelkiismeretlenül vesztükbe kergetnek. A mult héten kétezer utasa volt egy Cunard hajónak Amerika felé; amerikai lapok pedig több mint fél millióra becsülik azon munkások számát, akik vissza szeretnének térni Európába.

Maguk az amerikai magyarok rabzolgasághoz hasonlítják a kivándorolt munkás helyzetét. Egy Amerikát járt magyar irásából vesszük a következőket.

DROGERIA AZ ARANY KERESZTHEZ

Zalaegerszegen, az Arany Bányátellenében

A legolcsóbb beszerzési forrás gazdasági, háztartási, betegápolási, gyógyszeranyagok, pipere- és illatszerekben

A kitünőnek bevált **Gentry kávé-keverék** kilója 3 korona 20 fillér.

„Ez az egész Amerika, ez az egész újvilági élet nem egyéb, mint nagy zsidóvásár! Persze, itt nem a kalendárium hirdeti a vasárnapokat. Minek is. Hiszen itt minden nap vasárnap. Hanem ezek a vásárok, itt Amerikában másféle. Kedélytelenek. De ugyan hogy is lehetne szó kedélyről ott, ahol nincsen szív, nincsen lélek. Pedig a sárga ördög pogányaiában, az amerikai aranyborjú bálványimádóiban ugyancsak nincsen. Kihalt belőlük. Hogy is kereshetne valaki belső világot, érzelmeket ezeken a vásárokon, mikor ezek piacai a rabszolgakereskedésnek.

Kivándorlási kimutatások, számadatok, az ugynevezett statisztika megdöbbenő leleplezéseivel szolgálnak. Milliók és milliók jutnak friss, keresett európai árucikkül a rabszolgapiacra. Felfordult világot élünk. Valamikor a gyámlaltalan feketéket hurcolták az embervásárra a fehérek. Ma fehéreket hurcolnak eladásra fekete-lelkű rabszolgakereskedők. Vagy, kérdelek titeket, magyar véreim, mi az, amit veletek a kivándorlásból élők üznek, ha nem emberkereskedés, ha nem rabszolgavásár? Az a sok sutyomban dolgozó hazai hajóügy ágens rosszabb a lócsiszároknál. A ti hátatok fölött suhog a korbácsa ezeknek a kufároknak, hogy hazulról kikergessen, földönfutóva tegyen. Voltak régente rabszolgaszállító hajók. Ma talán nincsenek? Még sokkal több van, mint régen volt. Versenyeznek egymással, hogy ki tud több, jobb emberanyagot hamarabb olcsóbban átszállítani a tengeren. Kalmárok nyereszkesednek a bőrötökön.

Minduntalan látjuk itt kint a szenvedések országában, micsoda égbekiáltó hazugságokat kürtölnék világgá az amerikai nyomtatott betűk a világ legkülönbözőbb nyelvén. Émelyítő és undorító dicséretidákat olvasunk. Cikküket, amelyek voltaképpen busásan fizetett hirdetések. Hogy itt, meg itt a jó munka, vagy a könnyű gazdasági élet. Hivogató szövegeket hallunk resegő trombitaszó mellett, olyan vidékek benépesítése érdekében, ahova még a madár sem jár. Hej, hej! Nagy baj az, hogy olyan türelmes a papiros. És a mi jó népünk otthon is, itt kint is fölül neki. Megjön a sok erőskaru, széles mellű magyar ember. Meghossa a rabszolgaszállító hajó. Nossza nyomban megrohanja a sok kufár. Elébe tartják a hirdetést. Nézzétek, jertek. Itt az aranybánya! És a magyart viszik a vasutak messze, messze. Mikor munkába áll, akkor látja, hová jutott. Nem arany, nem gyémántoknak bányája az a munkakör, amely a nyakába szakad. Jaj, dehogyan is. Rosszabb még a szibériai száműzöttek ólombányájánál is. Valóságos emberkinzás. Szabadulni szeretne, nem tud. A milliomosok rabszolgája lett. Kíneseiket termel másnak, maga meg nyomorog. Egymásután érik a sors zuhogó, kemény korbácsütései. Véres ütések ezek; belevágnak a kivándorolt magyar lelkébe . . .

És mit szóljunk azokról a magyar nőkről, akik otthon a szerencse, a boldogság királyi trónusát álmodták, várták Amerikába indulva s akiket itt a tenger tulsó partján oly keserű csalódás ért napok, hónapok vagy évek múlva! A lelküket adták ennek a sivár, kegyetlen amerikai robotéletnek, ennek a napszámvilágnak, fiatal leányzívüket, üde asszonyi lelküket, minden napsugaras álmával, lüktető reménységével, oszpongó életkedvével. Hányan, ó de hányan vannak ilyenek! Nem mindenki olyan köznapi lélek, hogy egy félrecsapott szalmakalappal vagy egy lila cérnafátyóval kárpótolható volna. Kivált, ha otthon is volt már kalapja, izlésebb, értékesebb az itteniekénél; kivált ha otthon is volt fátyla. Ábrándok rózsaszínű fátyla, amelyet a durvakezü újvilág szétszakított. Szegény kendő, selymekendő, összetéptek, mint egy rongyot . . . Ej, mit a szív; ej, mit az álom! Az álom, a lelki világ, a kedély: se nem stór, se nem lat, se nem szalón, se nem bankház, egyszerűval nem biznisz-tárgy. Nincs is rá szükség semmi. Szegény rabnők szegény megkínzott lelkek.

. . . Mi hoz ki benneteket testvereim s mi tart itt Amerikában? Első sorban a pénz, a melynek ördöge családotul rabszija fűzött benneteket. Láttam ennek esalhatatlan bizonyosságát a nyáron a bridgeporti sztrájkjánál. Mikor szorult a kapea, mikor nem volt kenyér, akkor sokan elmentek haza. Később jött So. Bethlehem. Rosszra fordultak a munkaviszonyok, mentek a mieink Magyarországra. Most azután hovatovább általános lesz a munkapangás, a komoly fordulat. Csoportok képződnek a hajógyeküldő irodák előtt minden magyar plézen azokból, akik hazafelé indulnak.

Közigazgatás.

Zalavármegye alispánja által a törvényhatósági bizottság december 9-én tartandó közgyűlése elé terjesztett jelentésből közöljük az alábbiakat.

Körmeny városnak és vidékének hazafias közönsége hazánk nagy fiának, Kossuth Lajosnak szobrot emelvény s annak október hó 6-án tartott leleplezési ünnepélyére a vármegye közönségét is meghíván: megfelelő gondoskodás történt arról, hogy a vármegye közönsége az ünnepélyen képviselve legyen és annak nevében díszes koszoru helyeztessék a szoborra.

A balatonfüredi járás szervezése tárgyában hozott határozat jóváhagyását nyervén azzal, hogy az új szervezet 1908. évi január hó 1-én életbe léptetendő: ez a vármegye hivatalos lapjában közzétételt s a pályázati hirdetmény kibocsátatott. Az új hivatal felállításával járó költségekről a belügyministeri rendelet értelmében a közgyűlés lesz hivatva pótköltségvetés útján gondoskodni.

A belügyminister az anyakönyvi és községi szervezet egységességének biztosítása iránt folytatott eljárás befejeztével megindította az eljárást az iránt, hogy oly községekben, illetőleg körjegyzőségekben, amelyekben a községi, illetőleg körjegyző egyáltalán nem képes a hivatali teendőket ellátására s ez okból állandó és szakavatott segédterő alkalmazása mulhatlanul szükséges, segédjegyzői állások szerveztessenek és pedig, ha ily község, illetőleg körjegyzőség önjelől nem képes erre, a segédjegyzői állás államsegéllyel rendszeresíttessék. Ezen rendelet folytán a községek meghallgattatván s a képviselőtestületi határozatok a rendelet értelmében a járási főszolgabírákkal tartott tisztí értekezleten megtárgyaltatván, öt körjegyzőségre nézve hozott javaslatba a segédjegyzői állásnak államsegéllyel leendő rendszeresítése.

A legutóbbi közgyűlésen a koremai zárórák vasár- és ünnepnapokon való korlátozása iránt a m. kir. belügyminister urhoz intézendő felirat tárgyalása tolyamán kifejezésre jutott kívánsághoz képest rendelet adatott ki a rendőrhatalóságokhoz az iránt, hogy az italmérsi üzletek felügyelete tárgyában régebben kiadott rendelet értelmében az összes italmérsi üzleteket a zárórák pontos betartása tekintetében szigoruan ellenőrizzék s a zárórák túllépését a korema-, sörház- és pálinkamérsi iparokról alkotott megyei szabályrendelet s az 1879: 40. cikk alapján szigoruan büntessék.

Az ugyanazon közgyűlésen a kéménysöprési iparról alkotott szabályrendelet tárgyalása alkalmával történt felszólalások következtében utasítottak az I. foku iparhatóságok az iránt, hogy a kéménysöprési szabályrendelet végrehajtása érdekében már régebben kiadott rendelet értelmében a kéménysöprés rendszeres ellátását a legszigoruan ellenőrizzék, mulasztás esetén az illető kéménysöprőköt a legszigoruban megbüntessék és esetleg iparüzési joguktól megfosztják.

A kéménysöprői munkakerületek módosítása, illetőleg új beosztása hosszas adatgyűjtést és eljárást igényel; azért ez érdemben a javaslat csak később lesz előterjeszhető.

Az alispán utbaigazítást adott a kihágási ügyekben eljáró hatóságoknak arra nézve, hogy mily módokon lehet és kell kideríteni azt, hogy birnak-e a kihágások elkövetésével vádolt 12—16 éves gyermekek a cselekményük bűnösségének felismerésére szükséges belátással vagy pedig nem és következésképp büntethetők-e vagy nem? Ennek kapcsán felhívta azon hatóságok figyelmét arra nézve, hogy azon gyermekek, akik nem birnak ezzel a belátással, javító-intézetekbe helyezendők el; továbbá, hogy a kiskorúak kihágási ügyeiben mindig nyomozás tárgyává teendő az, hogy nem felbujtás folytán követték-e el azok a kihágást és hogy ennek következtében nem vonhatók-e mások felbujtókként büntetőjogi felelősség alá; végül, hogy főként a 12 éven alul levő kiskorúaknál mindig az vonandó felelősségre, aki azokat a kihágások elkövetésére felhasználta. Egyidejűleg pedig tekintettel arra, hogy a fentemléített rendelet értelmében a kiskorúak kihágási ügyeiben azok törvényes képviselői is meghallgattatni, sőt amennyiben lehet, felelősségre vonatni is fognak, tájékozás és megfelelő eljárás végett értesítette a megyei árvaszéket, hogy a kihágási ügyekben eljáró hatóságok közölni fogják vele a kiskorúak kihágási ügyeiben a tényállást azért, hogy azt az árvaszék a kiskorúak erkölcsi nevelésének biztosításánál, értéküknek tartási, nevelési

stb. célokra való kiutalásánál, nagykorúsításuknál s esetleg kiskorúságuk meghosszabbítására, gyámjuk, gondnokuk elmozdítására, az atyai hatalom felfüggesztésére vagy megszüntetésére s általában véve a kiskorúak személyi és vagyoni ügyei intézésénél és mindezzel a gyermeknevelés érdekeinek védelmére s közvetve a béke, a rend és biztonság előmozdítására felhasználhassa.

Az eddigi környezetükben erkölcsi romlásnak kitett vagy züllésnek indult gyermekeknek az állami gyermekvédelem körében való oltalma tárgyában kiadott belügyministeri körrendelet végrehajtása iránt a szükséges intézkedések megtétettek.

Ezen körrendelet kaposán a cigánykérdés rendezése tárgyában az alispán újabb rendeletet intézett az elsőfoku hatóságokhoz.

Az orvhalászat (rákászat) megakadályozása és az érdekelt birtokosok védelme céljából a halászati társulatok megalakítása iránt az előintézkedések megtétettek.

A munkásügyet illetőleg a gyülekezési jogra, az egyletek alakulására, azok működésének ellenőrzésére, a törvény- vagy alapszabály-ellenes működést tanúsított egyletek felfüggesztésére, az igazító nyomtatványok lefoglalására és sztrájkokra vonatkozólag már előbb kiadott alispáni rendeletek nyertek üdvös eredménnyel alkalmazást; sőt az új cselédtörvény életbeléptére és az október hó 10-re tervezett nagymérvű mozgalomra való tekintettel újabb rendelet adatott ki főként a sajtótermékek házalás útján való elárulásának és ingyen való osztogatásának szigoruan ellenőrzése tárgyában és pedig az utóbbira nézve egy újabb belügyministeri rendelet alapján, amely új alapot nyújt a béke és rend megővésére irányzott törekvéseknek. Október 10-ike minden megzavarás nélkül folyt le s az iparos munkások, kivéve a nagykanizsaiakat és Keszthelyen az építő-, cipész-, nyomdász- és szabómunkásokat, a vármegye területén munkában állottak, az üzletek esupán Nagykanizsán voltak a délutáni órákban zárva és csak Nagykanizsán engedélyezett a hatóság népgyűlést, amely azonban kevés érdekeltség mellett teljes rendben folyt le. Munkásmozgalmak általában véve szünőfélben vannak.

Ami a kivándorlást illeti: az utlevelet kérők száma a nyári és őszi gazdasági munka bevégezésének arányában némileg növekedett ugyan, de jóval alacsonyabb, mint a múlt év hasonló időszakában volt. A kivándorlásra esábitó ügynökök és az utlevél nélkül kivándorlók ellen a tapasztaltakhoz képest újabb intézkedések tétettek s a esábitók szigoruan büntetettek. Jó jelnek tekinthető, hogy a kivándorlásra esábitó felhívásokat már azok is önmaguk a hatóság kezére szolgáltatják, akiknek a címére azok érkeznek. Általában véve az a remény táplálható, hogy a kivándorlási mania nem sokára lelohad. A esáktornyai határrendőrség a kivándorlás ellenőrzése körül üdvös tevékenységet fejt ki.

A Szeptekre kijelölt új esendőrőrs, megfelelő helyiség hiánya miatt ideiglenesen Ollárban állított fel s arra nézve, hogy végleg Szepteken legyen elhelyezhető, a tárgyalások még folyamatban vannak.

A megyei telefonhálózat létesítését illetőleg a pécsi m. kir. posta- és táviridalgazgatóság a hálózat és költségvetés elkészítéséhez új adatokat kívánt. Amint ezek alapján az új hálózat terve és költségvetése beérkezik, a községek azonnal meg fognak hallgattatni s az eredmény végelhatározás végett a Közgyűlésnek javaslat kapesán bejelentve lesz.

Közegészségügy. A felnőttek egészségi állapota igen jó volt, mert azok közt kevés betegség fordult elő, ragályos betegségek pedig nem mutatkoztak.

A gyermekek egészségi állapota azonban nem volt kielégítő, mert a fertőző bántalmak közül a vörheny és hökhurut esetei az utolsó időben a rendesnél nagyobb számban fordultak elő.

A bejelentésre kötelezett ragályos betegségek közül:

roncsoló toroklobban gyógykezeltetett 77, vörhenyben 149, kanyaróban 65, hasihagymában 52, hökhurutban 59, bárányhimlőben 2, gyermekágyi lázban 1, vérhasban 4.

A szemeses köthártyalob, mely a perlaki, esáktornyai és alsólendvai járásokban tájkórosan uralkodik, a többi járásban és a rendezett tanácsu városokban pedig szörványosan fordult elő, 1609 esetben jelentkezett, amelyek közül gyógyult 280, eltávozott vagy meghalt 60, gyógykezelés alatt maradt 1269.

Rendőri boncolás 4, külső hullaszemie pedig

rendőri tekintetből 37 teljesített; súlyos sértés bejelentett 44; véletlen szerencsétlenségéből bekövetkezett halálnak 24 egyén esett áldozatul; elmekórnak 7 esete képezte hivatalos beavatkozás tárgyát; szerencsétlen szülés 2 fordult elő; a hét éven alul elhalt gyermekek gyógykezelése 128 esetben mulasztatott el. A mulasztók ellen a törvényszerű eljárás folyamatba tétetett.

Van a vármegye területén: lelenc 32, dajkaságba adott 492, elmebeteg és hülye 758, siketnéma, vak és nyomorék 778, közsegélyre szorult 1999 és keresetképtelen árva 1756. E számok — lehet mondani — állandóak; az előző statisztikai adatok szerint alig történik bennök változás.

Állategészségügy. A haszonállatok egészségi állapota általában elég kedvező volt. A hivatalból jelentendő fertőző betegségek esetei a lefolyt időszakban mindinkább csökkentek úgy, hogy amíg a fertőzött községek száma július hó végén még 84 volt, október hó végével 51-re szállott le.

Előfordult: lépfene 10, ivarszervi hólyagos kiütés 5, rühkór 2, sertésorbán 22, sertésvész 35, összesen: 74 községben.

Ezenkívül felmerült a takonykór gyanuja 1 esetben, továbbá a ragadós száj- és körömfájás gyanuja 1 esetben, azonban az előbbinél igénybe vett diagnosztikus ojtás eredménye, utóbbinál pedig a betegség későbbi lefolyása és a felülvizsgálat eredménye a feltételezett ragadós betegség jelenlétét teljes határozottsággal kizárta.

A fertőző állati betegségek ellen való védekezés céljából a gyakorlatilag bevált védőoltásokat a nagy- és középbirtokosok elég kiterjedten, ellenben a kisgazdák csak igen kis mértékben vették igénybe. Egyik budapesti védőoltóanyagot termelő intézet által segítségnyújtással kisgazdák részére felajánlott ingyenes ojtóanyagot Sármellék községben 80 drb. szarvasmarha és 8 drb. ló lett beoltva; más községekben nem történt jelentkezés ily ojtóanyagra.

Ami a mezőgazdasági viszonyokat illeti: az őszi száraz melegével tűnt ki. Az időjárás állandóan derült, száraz és meleg volt. Ezen körülmény hátrányosan hatott a mezőgazdaságra, mert a vetési munkálatok még október végén sem fejezték be mindenütt és nem voltak oly jól elvégezhetőek, mint más években, s a vetések több helyen hiányosan és elkésve keltek ki.

A vetési munkálatok elvégzése után az őszi szántási munkálatokhoz fogtak a gazdák, azonban e munkák a száraz talajban nem voltak mindenütt úgy elvégezhetőek, amint kívánatos lett volna.

Az őszi vetések fejlődése nem mondható a legkifogástalanabbnak. A rozsok állása általánosságban a legkielégítőbb, míg a búzák sok helyen gyengén állanak. A búzák fejlődése a száraz meleg következtében legtöbbször vékony felnyúlt növényeket eredményezett. Némely helyeken a búzában rozsok is észlelhető. Az egerrek fellépése ez évben nem jelentékeny.

A kapás növények közül a burgonya közepes termést szolgáltatott, míg a répák kiváló minőségű, de kis termést adtak. Különösen a cukorrépa termése volt gyengébb az előző évinél. A tengeri átlag közepes termést adott. Gyümölcs — leszámítva a diót és a gesztenyét — csak egyes védettebb helyeken volt.

A szüretelések mintegy 8—14 nappal előbb kezdődtek a szokott időnél és jó időjárásban be is végeztették. Az eredmény mennyiségileg nem nagy, de minőség tekintetében kiváló. Ezért a must ára az előző évek árához képest nagyon emelkedett.

A piaci árak az őszi idényben meglehetősen hullámzásnak voltak alávetve; azonban a határozottan gyengébb termés és a kedvezőtlen vetési viszonyok megadták nekik az emelkedő irányzatot.

A takarmányárak a rozs termés miatt szintén emelkedtek s az állatárak esetét vonták magok után úgy, hogy a marha ára 25—30%-al esett.

Az állatvásárok forgalma élénk volt, de eladások a felhajtások arányítva a szokottnál kisebb mértékben történtek.

A takarmányárak magassága, a marhaárak leszállítása és azon körülmény, hogy sok gazda állatállományát a télre leszállította, alléggé jellemzik azon állapotokat, melyek az állatállomány teletetésére vonatkoznak. Vidékenként 20—50 %-ig menő takarmányhiányról panaszkodnak a gazdák, akik erőtakarmányok vásárlásával igyekeznek segíteni úgy, ahogy lehet a bajon. A takarmányhiány kétségkívül az állatállomány nagymérvű leromlásában is meg fog nyilvánulni a tavaszra.

A rendkívüli szárazság által okozott nagymérvű takarmányhiány enyhítésére a megyei közigazgatási bizottság a takarmány kivitelének korlátozása iránt feliratot intézett a m. kir. földművelésügyi Minister urhoz, a ki ennek következtében adatokat kívánt be arról nézve, hogy mely vidékeken milyen takarmányra volna szükség? Ez adatok összegyűjtésén, késedelem nélkül a Minister ur tudomására hozattak s ez alapon remélhető, hogy a kívánt intézkedések nem maradnak el.

Ugyancsak a takarmányhiány csökkentése érdekében a megyei erdészeti albizottság feliratilag fölkérte a földművelésügyi m. kir. Minister urat arra nézve, hogy az erdőtervények intézkedései szerint kezelendő erdőkben az alomgyűjtésre engedélyt adni méltóztatnék. A minister ur az ideig az említett erdőkben a lombzsúdra már engedélyt adván, remélhető, hogy az alomgyűjtést is megengedi.

Tűzek. A vármegye területén a f. évi augusztus hó 1-től október hó végéig előfordult tüzesetek száma 60 volt, melyeknél az összes elhamvasztott érték a betervezett kimutatások szerint 281.197 koronát tett ki, melyből biztosítva volt 105.067 K érték s így a biztosítatlanul szenvedett kár 176.130 koronára rug.

A tüzet a teljesített vizsgálatok szerint 15 esetben gondatlanság, 14 esetben gyermekek játéka, 10 esetben gyújtogatás okozta, 21 esetben pedig a tűz keletkezésének oka kideríthetetlen maradt.

Az előfordult tüzesetek közül különösen megemlítendő a folyó évi augusztus hó 20-án Hetés községben dühöngött óriási tüzvész, mely 41 családot fosztott meg hajlékától, gabona s takarmánykészletétől, gazdasági eszközeitől, butor- és ruhaneműitől. A felmerült kár összege 71053 K, melyből biztosítva csak 18.560 K volt.

A személy- és vagyonbiztonság súlyosabb beszámítás alá eső bűncselekményekkel megzavarva nem lett, a kisebb bűnesetek tettesei pedig legnagyobb részben a csendőrség által kinyomozva és az illetékes hatóságoknak feljelentve lettek.

A m. kir. csendőrség által a lefolyt időszak alatt letartóztatva lett: ember élete elleni bűntettért 19, súlyos testisértésért 9, rágalmazásért 1, lopásért 36, zsarolásért 3, sikkasztásért 2, okirat hamisításért 1, gyújtogatásért 1, hatósági közeg elleni erőszakért 4, magánlak megsértésért 7, más vagyonának megrongálásért 3, fegyveres erő elleni vétségért 1, jogtalan eljárástásért 1, orgazdaságért 1, egyéb törvényekbe ütköző esekelményért 2 egyén; továbbá különböző természetű kihágásokért 437 tettes lett a közigazgatási hatóságok elől vezetve.

A vármegyei törzsvagyon áll 789 K 12 f készpénzből, 9709 K 43 f póstatakarékpenztári betétből és 2364 K 89 f eseklvő hátralékból, összesen 12863 K 34 fillérből. Szendvő hátralék 600 K, tiszta vagyon 12263 K 34 fillér. A eseklvő hátralék egy 1892. évi közgyűlési határozatalapján vízjogi rendezési ügyekre adott előlegből származik, melynek behajtása iránt az eljárás folyamatban van.

A törvényhatósági közutak állapota a nagy szárazság miatt nem volt egészen kielégítő, mert azok erősen felporzódtak, kőpályájuk, különösen a meszkővel fenntartott utaknál helyenkint áttört és kerékvágások, gödrök képződtek azokon. A tatarozás iránt megtétettek ugyan az intézkedések, de mivel a fedanyag az eddigi szokáshoz képest kiszállítás után majd mindenütt teljesen felhasználtatott és tartalékanyag nem maradt, a tatarozás nem történhetett meg mindenütt úgy amint kellett volna. Ennélfogva felhivatott a m. kir. államépítészeti hivatal, hogy e tárgyban javaslatot terjesszen elő. Az októberi eszések az utakra kiváló jó hatással voltak, úgy hogy azok most az előző évekhez viszonyítva, jelentékenyen jobb állapotban vannak. A községi átkelési szakaszoknak a fennálló szabályzat értelmében községi közmunkával való rendben tartása iránt ismételtén megtétettek az intézkedések s ámbár egyes községek az államépítészeti hivatal többszöri és erőfeszítés dacára sem teljesítették kellő időben és kellő pontossággal ezen munkálatokat, mindazonáltal e téren általánosságban határozott javulás észlelhető.

Ujból épültek a kotor—alsódomborui uton levő 1, a csesztreg—ramocsai uton levő 17, a csáktornya—aligvári uton levő 22, a dobronhegy—szilvágy—czuppi uton levő 32, 33, 36, a bak—nova—lentii uton levő 26, 28, 32 számú

hidak és átvezetek. Kijavítottak a sümeg—deveseri uton levő 2, 3, 5 és 7, a keszthely—baki uton levő 5, a zalaegerszeg—zalabéri uton levő 20, a zalabér—keszthelyi uton levő 5, 9, 24, 26 és 33, a muraszerdahely—draskoveczy uton levő 11, 12 és 13, az aligvár—pákai uton levő 16, a dobronhegy—szilvágy—czuppi uton levő 2 és 3, a bak—nova—lentii uton levő 4, a csesztreg—bellatinai uton levő 16, az alsólendva—mártonhelyi uton levő 14, a keszthely—baki uton levő 11, 12, 16, 21 és 25, a pacsa—dióskáli uton levő 8, a felsőrajk—felsőháthóti uton levő 5, a kámános—háthót—söjtöri uton levő 1, 33 és 35, a zalaegerszeg—bak—beosehelyi uton levő 33, 34 és 44, a tapoleza—felsőőrsi uton levő 2, a káptalanfői szárnyuton levő 1, a zalaegerszeg—zalaövi uton levő 1, 3, 10 és 45 számú, a lesenczetomaj—uzsa—sümegei uton levő 9 és a gyulakeszi—tördemioz—balatonedericsi uton levő 13 sz. hidak és átvezetek. Az alsópáhok—hévizi uton levő 12 számú vastartós hid zórés vasakkal szereltetett fel, a gyülevész—galambok—komárvárosi ut 41.5—44 km szakasza szabályoztatott és a 42.2—44.00 km. szakasz alapkövetetett, a dobronhegy—szilvágy—czuppi ut 22—24 km. szakaszán új partvédmű építése és a csáktornya—kotori ut 36.00—36.400 km. szakaszának részbeni áthelyezése teljesített.

A zalaegerszeg—bozsok—nemesapáti uton a földmunkák a nyár folyamán bevégeztetvén, annak 4900—5270 és 6880—8133 km. szabályozott szakaszán a kavicsolási munkálatok folyamatban vannak. — Árlejtés útján biztosítva lettek a vorhota—nagylyngyeli uton levő 43, a dobronhegy—szilvágy—czuppi uton levő 25, 26, 42 és 43, a bak—páka—dobrii uton levő 52, a bak—nova—lentii uton levő 35, 38, 40, 41, 44, 46 és 48, a csesztreg—szécsiszigeti uton levő 6, 14, 28 és 30, a csömödéri szárnyuton levő 3 számú, a csesztreg—belatinai uton levő 17 és 34, a csesztreg—ramocsai uton levő 4, a nemesapáti—örizentpéteri uton levő 17, az alsólendva—mártonhelyi uton levő 16, az alsólendvai vasuti állomáshoz vezető uton levő 1, az alibánfa—szentmihályi uton levő 2, 3 és 4, a szentmihály—zalaistvándi uton levő 17, 19 és 33, a zalaegerszeg—zalaövi uton levő 3, 14, 21, 30, 48, a csurgasz—körmendi uton levő 2, a zalaegerszeg—bozsok—nemesapáti uton levő 4 és 8, a zalaegerszeg—zalabéri uton levő 14, a gyülevész—galamboki uton levő 4, 6 és 7, a zalabér—keszthelyi uton levő 4 és 17 számú hidak javítási munkálatai, valamint a novai, lendvai, nagykanizsai, zalaegerszegi, pacasai és szentgróti jársokban kerékvetés szállítása és korlát javítási munkálatok; árlejtés kiirtott a csáktornya—kotori uton levő 14, 15, a muraszárdahely—ottoki uton levő 1, 2 és 3, az aligvár—pákai uton levő 22, az alsólendva—letenyei uton levő 27, 30, 32 és 47, a csáktornya—dobrii uton levő 13 és 15, a letenye—murakereszturi uton levő 9, a stridó—polsztraui uton levő 4, a miksavár—stridói uton levő 11, a muraszárdahely—ráczkanizsai uton levő 1, 18 és 23 számú hidak javítására és a csáktornyai jársokban felállítandó kerékvételek és korlátjavításokra vonatkozólag.

Engedélyezve van a zalaegerszeg—zalaövi tvhi közuton levő 10 számú hid javítása, az alsópáhok—hévizi ut 4—5 km. szakaszán egy új betonátvezeték létesítése, a tapolezai vasuti állomáshoz vezető ut helyreállítása. A Badacsony—révfülöpi és a Bánokszentgyörgy—kányavári vízvezeték közutak kavicsolása folyamatban van.

A légrádi törvényhatósági ut, illetőleg a Dráva folyamnak az ut mellett elvonuló szakasza biztosítására a földművelésügyi Minister ur újabban 30.000 K államsegélyt adván, a védelmi munkálatok már folyamatba tétettek.

Aktualitások.

Politika. Nehéz mesterség a kormányzás még ott is, ahol nyelvben, érzésben és kultúrában egységes nemzetet kell vezetni s ahol külső, idegen érdekeknek kedvező befolyás nem avatkozik bele minden dologba.

Hát még nálunk mekkora nehézségekkel kell megküzdeniök a kormányoknak! Nem elég, hogy Bécs diktálni akar; nem elég, hogy minden mozdulatot ahhoz a fogas kérdéshez kell szabni: vajon mit szólnak hozzá a szomszédban?, hanem még idehaza is örökös haroban kell állapunk a nemzetiségekkel s a horvátokkal. Az államegység megbolygatására törő elemekkel. Sőt, amikor

már az elvi kérdések elvonnának döntve, jönnek a formák miatti skrupulusok, a veszedelmes precedensektől való félelem, a gravamenek és tulhajtott aggályoskodások.

Paraszi ésszel okoskodván a mai helyzet felett, bajos megérteni azt a műfélháborodást, amely több oldalról az ugynevezett egyszakaszos törvényjavaslat miatt támadt.

Azón a kérdésen, hogy a kiegyezésre szüksége van-e az országnak s hogy azzal a nemzet érdekei — a lehetőség határáig megóvattak-e, az országgyűlés többsége immár túl van. A kiegyezést el kell fogadni, mert ránk parancsolják a viszonyok. Ez eldöntött dolog.

Jött azonban néhány bakafántoskodó horvát, egy pár Lyuba, Bude, Mirko, Pero és csak azért, hogy kormányt buktasson, pártot robbantson, megakadályozza azt, hogy az országgyűlés a kiegyezést törvény erőre emelje.

Quid nunc.

A házzsabayrevizió gondolatától is irtózik az országgyűlés, mert jöhet még egy Perezel, vagy Fejérváry s a magunk által kézbe adott fegyverrel veri le a szólásszabadságot. Ez tehát nem lehet.

Nagy György ifju honatya ki szeretné dobálni a krovótokat. Ez meg tisztára forradalmi cselekmény volna. És mit szólának hozzá Bécsben! Mit írna róla Björnson Björnsterne? Nem foglalna e bennünket regénybe az öreg Tolstoj s — rettenetes még elgondolni is — minő vezércikket követne a Narodni List, amelyet még Prágában is olvasnak! Tehát ez sem lehet.

Rakovszky és Návay leültették a horvát szónokokat, Juszt azonban nem engedi érinteni a szólásszabadságot. A bösz illérek elhallgatása tehát nem sikerül.

Alkudozni velük éppenséggel nem lehet. Ezt nem engedi meg a nemzet tekintélye.

Módot kellett tehát keresni arra, hogy a horvátokba belefutaladjon az obsztukciós beszéd.

A kormány betérjesztette az egy szakaszos javaslatot, amely a kiegyezést törvényé teszi. Vagyis formát keresett arra, hogy azt, amit a többség eleve elfogadott, törvényes formák között az országgyűlés által szancionáltassa. Sértetlen marad a házzsabay; érintetlen a szólásszabadság; a horvátokat nem kell kiszórni s meglesz a kiegyezés.

Erre azután azt mondják, hogy veszedelmes precedens, mert így a jövőben mindig konfiskálni lehet a szólásszabadságot s akár az alkotmányt is el lehet sikkasztani egyetlen egy paragrafussal, amely a kormányt felhatalmazza, hogy rendeletileg léptesse életbe azt, amit jónak lát.

Ez a kemény beszéd vád önmagunk ellen. Hát képzelhető olyan szolgálalkú parlament, amelyről föltételezhető, hogy egyszakaszosokat parancsszóra megszavaz, ha a nemzet érdekeivel ellenkezik is? Vagy képzelhető-e az, hogy a kisebbség jogát konfiskálni engedné a nemzet akkor is, ha az a kisebbség nemzeti célokért küzd?

A horvátok komizkodását csak nem lehet egy kalap alá venni egy magyar parlamenti kisebbséggel?

Hiszen a horvátokkal szemben a nemzetnek semmi hatalma nincs. Ha egy magyar párt politikája nem tetszik a nemzetnek, egyszerűen elsöpri a választások alkalmával. Ha tetszik, többséget ad neki. De a horvátok küldenek újra negyven illirt, Markót és Lyubát s ha huszszor visszaküldik őket, huszszor visszajönnek és lehetetlenné teszik a magyar állam kormányzását.

Kossuth Ferenc azt mondta legutóbbi beszédében, hogy a törvényt nem röffel kell mérni. Nem az a fődolog, hogy hány paragrafusból áll, hanem hogy hasznos-e az országnak vagy nem.

Igy van. Ha kell a kiegyezés, érdemben mindegy, akár egy, akár száz paragrafus lépteti életbe.

Az egyszakaszos tehát nem fogja megingatni a bizalmat s a precedens még nem ad okot arra a félelemre, hogy valaha rendeletekkel kormányozzák Magyarországot.

Hát ez csak olyan paraszti ésszel üzött politika, de azt hisszük, hogy sok szavazó polgár így gondolkodik. És elvégre a szavazatokból alakul ez országgyűlési többség.

* * *

(A felekezeti békeség.) Bozóky Árpád nagy tud mányu honatya meginterpellálta a minisztert, hogy állítsa vissza a felekezeti békét. Mert véleménye szerint a kinevezéseknél a római

katolikusokat előnyben részesíti a kormány.

Szerfelett furcsa! Tehát a katolikusok előnyben részesülnek? Erről mi, a távoli perifériákon nem tudunk eddig semmit. A felekezeti béke fel van dülve? Erről sem tudunk eddig semmit.

Szerény és igénytelen személyemben, ugyszintén írásaimban és cselekedeteimbem a legszélső szabadelvű állásponton állok minden felekezeti kérdésben. Ez a szabadelvűség azt jelenti, hogy minden felekezet legyen egymás iránt türelmes, építsen templomokat, ápolja az erkölcsöket s imádjja az istent kiki a maga törvényei szerint. És ne irigyelje egyik a másik vagyonát, templomait, iskoláit. A vallás ne tegyen különbséget a polgárok között polgári jogokban, kötelességekben és elismerésben. Ne támasszanak felekezeti kérdéseket a társadalomban, személyes sérelmeket ne tegyenek felekezeti ügyé s a közélet minden mozzanatába ne vigyék bele a felekezetiesskedést. Türellem, szeretet és béke legyen közöttük.

Bozóky azt állítja, hogy nincs, mert a miniszter véletlenül több katolikus tanárt nevezett ki, mint protestánst és mert a szerzetes tanítókra vonatkozólag a törvény némi kivételeket állít fel, amelyek a szerzetesi élet különlegességével vannak indokolva.

Amint már hangsúlyoztam, nem vagyok elfogult egyik felekezettel szemben sem. És ezért talán elfogultatlanul mondhatom, hogy a felekezeti szempontokat a politikai és társadalmi életben épen a katolikusok élezi ki legkevésbé. És ez megmagyarázható abból, hogy a katolikusoknak nincs autonómiájuk, hitközségi és felekezeti kérdésekkel nem foglalkoznak. Sőt amióta az álfelvilágosodás a templomokat ostromolja, az értelmiség a hitéletben is alig van képviselve. Ugyszólván hiányzik az érzék a felekezeti kérdésekhez.

Hivatkozhatom emellett azokra a protestánsokra és zsidókra, akik iskoláikat szerzeteseknél végezték. Vajon érvényesült-e ott a felekezeti szellem s a felekezeti tekintet? A magyarországi szerzetesiskolák sokkal telettel állanak az eltörölt francia pápi iskoláknak, pedig még azokról is elismerték, hogy nem felekezetieskedtek.

Az tehát bizonyos, hogy a katolikus társadalom nem szítja az ellentéteket. Sőt mi több, soha sem jutott eszébe amiatt panaszkodni, hogy a protestánsokat előnyben részesítik. Ezt még Molnár prelatus sem hánytorgatta, pedig be tudta volna bizonyítani, hogy voltak már Magyarországon protestáns miniszterek, akik a kinevezések előtt nagyon érdeklődtek az iránt: milyen vallásu a pályázó.

Azt hiszem, hogy amikor a miniszter tanárokat nevez ki, nem az a kérdés, hogy katolikus, protestáns, zsidó, görög keleti-e valaki; hanem hogy jó tanár-e és rábízható-e az ifjuság nevelése. Sokkal fontosabb kérdés az, hogy nem Piklerianus vagy Bokányiánus-e a tanár, mint hogy luteránus, katolikus vagy mozaikus-e?

Ez csak Bozókyéknak fáj, nekünk nem. És tudok esetet, amikor szerzetesek által fentartott gimnáziumban protestáns volt a rajztanár is, a francia rajzmester is, a tornatanító is, akik kitűnő egyetértésben éltek a papokkal, akik kiváló képességeiket mindig elismerték.

Aki a felekezeti kérdést felveti, nem tesz jó szolgálatot saját hitsorsainak sem. Mert utoljára odáig fejlődnek a dolgok, hogy felekezeti táborokra szakadunk a társadalomban s a politikában is és akcióra kényszerítjük azokat is, akik nem hívei a felekezetieskedésnek. (K.)

* * *

(Antialkoholizmus. Vasárnapi korcsmazs ünet.)

Az alkoholnak, az emberiség legnagyobb átkának veszedelmes voltára csak az újabb időben jött rá az orvosi tudomány. Ma azonban már bebizonyított dolog, hogy az alkoholizmus terjedése következtében különösen a munkásosztály degenerálódik. De pusztit az alkohol a műveltebb osztályokban is. Mi magyarok is azon népek közé tartozunk, akik tulságosan sokat isznak. Még az a szerencse, hogy az intelligensebb elemek nem rabjai a pálinkának s inkább a bor szertelen élvezetével mérgezik magukat.

Sváje és Franciaország példa rá, hogy mekkora pusztítást képes az alkohol véghez vinni. A tébolydákban rengeteg sok az abszinttól megőrült ember. Ezt a veszedelmes italt nálunk hála Isten kevesen ismerik s aki náha él is vele, vízbe keverve issza, míg Franciaországban sok olyan edzett torok van, amely szemhunyorítás nélkül

leönt egy deci abszintot. Pedig gyilkos ital. Szőzartalma 45—72%. Hatásai: epilepszia, örület, a faj degenerálódása, a büntettek szaporodása.

Svájében Vand és Genf kantonokban törvényt hoztak, amely eltiltja az abszintnek kiosinyben való elárúsítását. Az abszintgyárosok, nagykereskedők és korcsmárosok hiába kiabáltak a drákói rendszabály ellen.

Az antialkoholizmus minden országban el tudott már több-kevesebb eredményt érni, nálunk azonban az eredmény ugyszólván semmi. Megakadályozza a sikert az állam pénzügyi helyzete. Nem tudnánk pótolni azokat a milliókat, amelyeket a szeszfogyasztás hoz a kincstárnak.

Az alkohol ellenes mozgalom legfontosabb eredménye egyes vármegyéknek az a törekvése, hogy vasárnap bezárják a korcsmákat. De ennek a törekvésnek is csak elméleti értéke van. Egyelőre nem lesz abból valóság.

Hiszen esztendőök óta javasolgtják itt is, ott is. Az eszme érdekében mozgalnak indultak, társaságok alakultak, gyűlések zajlottak le, de minden iparkodás megtörtött azon, hogy az állam nem tud lemondani az italmérésből származó jövedelem egy részéről sem.

Bármennyire fáj is a magas államnak, ha vasárnap, az imádságnak és pihenésnek szánt napon részeg emberek töltik meg az utcákat és dülöngélnék, mint a maszlagos halak. Fő az adó. Még akkor is, ha nemzedékek mennek tönkre.

A kormányban hiába van meg a jóakarát, hogy gátat emeljen az alkoholizmus terjedésének. A nagy állami érdekeken megtörik minden, akár a hullám a tengerbe nyuló sziklaormon.

Akármió sikertelen azonban a küzdelem, a vármegyék azt fel ne adják. Hangoztassák az alkohol elleni harcot minden alkalommal s korlátozzák a méreg fogyasztását saját hatáskörükben. A közérdek kívánja ezt, amely egyszersmind nemzeti érdek.

Ami rombolást nisz véghez egy átpálunkázott vasárnap éppen a legértékesebb nemzetfentartó elemében, a munkásnépben, azt jóvátenni, helyre pótolni a hétnek mind a hét dolgozó napján sem lehet.

Az alkohol rettenetes szörnyeteg, amely förtelmes testével az egész földet körülöleli. Az alkohol a halál, a mosolygó, de rettenetes halál, mely kiméletet nem ismerve rombol és gyilkol. Az alkohol a nyomor anyja. Büne a családapának, kik heti keresetüket, sinylődő családjuk kenyerét, korcsmába viszik, hogy eldobózzolják. Megölője minden nemesnek, szépnek és jónak. Az alkohol a világ átka.

A nemzeti kormány sok szép szociális alkotását a pálinkaivás terjedésének lehető meggátlásával koronázhatja meg. Csak lehető mondunk, mert az embernek mohó szomját a mindent felejtető mámor után semmiféle kormány intézkedésekkel megszüntetni nem lehet.

Legfeljebb csak az alkalomnak — amely épugy szüli az alkoholistát mint a tolvajt — a kevesbítéséről beszélhetünk. Legyen a vasárnap pihenő napja nemcsak a dolgozó kéznek, hanem a gége-nek is. Ha felveszi ünneplő ruháját a munkás, első lépése ne a korcsma, hanem a hasznos, erkölcsileg és szellemileg egyaránt előrevívő társaskör legyen. Nevezhetjük azt otthonnak, sőt akár a szociáldemokraták által diszkreditált szervezetnek, ha úgy tetszik, csak tisztességgel szolgálja a nép érdekeit. Töltse mindenki a vasárnapját testének és lelkének pihentetésével, nemes szórakozással. Csukják be a korcsmákat, a pálinkaméréseket, mert hovatovább mindig jobban fog pusztítani az alkohol s a korcsma meleg-ágya marad a szociális izgatásoknak.

A vörös világban igen jelentős intézmény a csapszék. Elég ékesen bizonyítják ezt a sztrájk-tanyák s azok a dohos, félelmes odúk, amelyekben a büntető törvényei folytonos harcban álló elvtársak tanyáznak.

A szociáldemokraták sikereinek a pálinka az előmozdítója. Az országot gazdasági válságba sodró szociáldemokrata mozgalomnak kiinduló s visszatérő pontja a korcsmában van, ott a legtermékenyebb a talaj a maszlag kiesirátatására. Ha az emberek agyára ráborult az alkohol köde, akkor könnyű velük bánni. A legkézzelfoghatóbb hazugság is igazság, szentírás. Sőt mennél nagyobb és többet ígérő, annál inkább.

A szociáldemokrata métely kipusztítására legbiztosabb eszköz volna az, hogy a korcsmák vasárnap és nagy ünnepeken bezárassanak. Legyünk rajta, hogy úgy legyen.

Egerszegi krónika.

Rovatvezető: Pubi.

A ravasz ember.

Egy társaságban, eltérően a már megszokott egerszegi divattól, egy távollevőnek nem a hátrányos, hanem előnyös tulajdonságait tárgyalták.

Ez a távollevő a férfnemhez tartozott, tehát tényleg korrekt gentleman lehet, ha még azt is elárulom, hogy a társaságban hölgyek is voltak. Éppen az egyik urhölgy mondja:

— Szerény, nem olyan elkapatott majom, mint a többi fiatal és a mellett a született figyelem. De a férje más véleményen volt.

— Nem tudom, hogy valódiak e ezen érzések nála, de nem lehet őszinte, egyenes jellem, sőt határozottan ravasz ember, mert még sohse láttam nála, hogy a mikor társaságban kocintottunk, kiitta volna a pohárból a borát.

A ki az adót előírja.

Mindig sok baj van így év végén az adó-behajtással, de soha annyi nem volt, mint az idén. A volt ex-lex állapot miatt a polgárok nem fizettek és az a rusnya adó bizony rémségesen felszaporodott. Most aztán hogy szorítják a polgártársakat, csakugy hull az áldás szegény fiúnevek fejére.

Az egyik tisztviselő itt valahol Göcsejben járt ellenőrizni az adó behajtást. Éppen olyan napra került ki, melyiken adószedés volt. Egy csapásra mindjárt azt is ellenőrizhette.

Egymás hátán szoronganak és fizetik az obulusokat, miközben a jegyző alig győzi az előírást és elnaplózást végezni.

Végre rákerül a sor egy jóképű magyarra.

— Mennyit fizet? — kérdi a jegyző.

— Szeretném az egészet kifizetni, ha telik. A jegyző kiszámítja, hogy mennyi az összes tartozása és mondja:

— Akkor fizessen 130 koronát.

Elszörnyed a magyar.

— Mit? . . . 130 koronát! . . . Azért a kis házért, meg földért . . . Hogy a fene egye meg, a ki ennyi adót irt elő . . .

Erre a jegyző is dühbe gurul.

— Egye meg magát! Hát tehetek én arról, ha a pénzügyigazgatóság ennyi adót vetett ki magára. Azt hiszi talán, hogy ezt én vetem ki?

Meghökken a polgártárs és így akarja jegyzőjét kiengesztelni:

— Hát akkor azt egye meg, aki ott benn Egerszegben irta elő.

Erre aztán a pénzügyi tisztviselő gurult dühbe.

De mégis tudta magát úgy a hogy türtőztetni, és megmagyarázta a polgárnak, hogy persze hogy sok az adója, ha már 3 év óta egy árva fillért sem fizetett.

Megnyugodva mondja erre a polgártárs.

— Hát akkor ne egyen meg senkit!

És kifizetett 15 koronát.

Ha galamb volna.

Egy társaságban valaki azt a témát vetette fel, hogy milyen téves az, miszerint a hőség és szerelem jelképezésére a galambokat szokták festeni.

Irodokolta is állítását.

— Tessék csak jól megfigyelni. Hány galamb nagysága van, hogy ebben a pillanatban a páva-farku galamb urral, a másik pillanatban már egy kamásli galamb urral turbékol. De különösen a galamb urakra sehogya se lehet rá fogni a hűséget. Szerető életpárja ott ül fészében a tojásokon, ő meg a szemé láttára turbékol és csókolódzik nem is egy, de annyi nagyságával, a mennyi elébe kerül.

Megszólal erre egy bájos kis asszonyka egész ártatlan képpel:

— Na hát én nem is ülnek akkor azokon a tojásokon.

Leánykérés.

Ilonka! Azt írják onnan a falumból:

Nyílik már a firtós orgona virága.

Azt írják: a repkény százkaru szárával

Felkuszott a paplak rácsos ablakára.

Hogy azt a kis házat, mint az Isten házat

Kímélték liliom színű fehérre;

Hogy összefuttattak egy árnyas zugocskát

Vadrózabokorból a kert legmélyére,

. . . A papjukat várják . . .

Igen . . . Miért is jöttem?

Bucsuzni, megyek a városból örökre.

Eleget tanultam. S ahhoz a templomhoz

Vagyok bölcsöm óta szent kapcsolással kötve,

Abban a kis házban, ott a templom alján

Mindig a hit lakott boldogsággal páros,

Azt a napsugaras, csendes tisztaságot
Nem nyújtja magának Ilonka a város . . .
Az a sok virágszál abban a kis kertben
Mind csak arra vár, hogy maga lessakítsa.
Repkénybokr lágyan ölelgető karja
Várja, hogy szeretni, ölelni tanítsa.
Kicsike paplakban, ott a templom mellett
Ott az Isten keze, felé sem kell menni . . .
Mondja . . . mit üzen a virágoknak vissza?
. . . Akar-e tiszteletesné asszony lenni? . . .

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

A m. kir. nagykanizsai 20. honvéd gyalogezred körmeneti közérkezési bizottsága az 1908 év tartamára szükséges élelmi cikkek, nevezetesen marhahús, buza-dara, buza és rozs-liszt, rizs, burgonya, bab, zsír, só, mák, cukor, zöldség, tarbonya, árpa, hagyma, tojás, paprika, zsemlye-morzsa, szilva-iz és ecet szállítására pályázatot hirdet. Az ajánlatok benyújtási határideje folyó évi december hó 4-ike. A részletes föltételek az ezred 9 századának irodájában tudhatók meg.

Sopron, 1907. évi november hó 25-én.

A soproni kereskedelmi és iparkamara.

Hírek.

A nyomorékok.

A vármegye tisztifőorvosának kimutatása szerint van a vármegyében 32 lelene, 492 dajkaságba adott, 758 elmebeteg és hülye, 778 siketnéma, vak és nyomorék, 1999 községyelre szorult és 1756 keresetképtelen árva. Rettenetes számok, amelyek legfeljebb nőnek, de évek óta nem apadnak. Ezek a számok jelzik a magyar nép rettenetes elmaradottságát, a közegészségügy égbekiáltó mizériáját s a magyar állam nagy szegénységét. A tudatlanságból és a szegénységből születik a testi és lelki nyomorúság: a degeneráció és a bűn.

Hol van a határa az emberi szűkkeblűségnek, a hiúságnak és a kegyetlenségnek, amikor még ezek a rettenetes számok sem akasztják meg azon az uton, amelyen halad a felvilágosodás felé.

Ágyukat öntetünk, katonaságot szaporítunk szórjuk a milliókat a hatalmi túlekedés mezején s a hiúság vásárán; palotákat emelünk a tobzódásnak; selyembe, bársonyba öltöztetjük, esilógó kövekkel ékesítjük a bűnt és a szenvedélyt, üldözzük, emésztiük egymást a hatalomért, a dícsőségért: alattunk pedig rothad, roskadozik a fundamentum: pusztul és vész a nép ereje s belefut a degenerációba a jövő nagyságának minden reménysége.

Hová építed a tornyot, ha nincs szilárd talajod? Homokra? Egy testileg és erkölcsileg elsatnyult nép vállaira akarjátok rakni Magyarország jövő dícsőségét? Nem látjátok unokáitokat a jövő statisztikusai által kitöltött rubrikákban, amelyeknek címe: keresetképtelen árva, hülye, nyomorék?

Kaszárnyák készülnek aranyos felirásokkal; a tengerre páncélos kolossusokat építenek, hogy ezrkeet fojthassanak a mély vizekbe; vad tánc folyik az aranyborjú körül s a műveltség mázával kendőzi magát a szivtelenség: a hülyék, nyomorékok száma pedig nőttön nő azokban a viskókban, ahol a nép, az erő, a hatalom, a nemzeti nagyság, az emberi dícsőség teherhordozói születnek.

Hol vannak a gyógyítók, amelyekben a humanizmus keblére ölelje az apák bűneiért szenvedőket? Hol vannak a szamaritanusok, hogy gyógyító kézzel nyuljanak a rettenetes népbetegségekhez?

Szanatóriumokra, orvosokra, gyógyszerekre kevés a pénz. Elnyeli mind a sok milliókat a hiúság, a hatalom, a bűn.

És haladunk az emberiség nagy sirja felé, amely eltemet mindent, amelybe először belehullt az erő, azután a tudás minden gyümölcse s utoljára maga a degenerálódott ember, a kinék még évezredekkel kellett volna tovább élnie, ha ömaga nem sietett volna végzeté elé.

Vármegyei közgyűlés. Zalavármegye törvényhatósági bizottsága december hó 9-én közgyűlést tart. A meghívókat a múlt héten küldte szét az alispáni hivatal. A tárgysorozat jelentősebb pontjai a következők:

A megyei közigazgatási bizottság választott tagjai sorából kilépő 5 tag, névszerint: Bosnyák

Géza, Filipits Lajos, Hertelendy Ferenc, Koller István és Vizlendvay Sándor urak helyére új tagok választása.

A vármegyei központi választmánynak az 1908—1910 évekre leendő újraalakítása.

Az állandó választmány megalakítása az 1908—1910 évekre.

A vármegyei igazoló választmánynak az 1908 évre leendő újbóli megalakítása.

Az állandó bíráló választmánynak az 1908—1910 évekre leendő újbóli választása.

A vármegyei közegészségügyi bizottságnak az 1908—1910 évekre leendő újbóli megalakítása.

A vármegyei vasuti bizottság újraalakítása.

A vármegyei nyugdíjintézet kezelő választmányba 6 évre 4 rendes és 1 póttag választása.

A községi, kör- és segédjegyzői nyugdíjalap kezelő választmányába 6 évre 9 tag választása.

A vármegyei állandó bíráló választmány a vármegyei legtöbb adót fizető bizottsági tagoknak 1908. évre kiugazított névjegyzékét bemutatja.

A vármegyei igazoló választmány a választott bizottsági tagok névjegyzékét bemutatja.

Az üresedésben lévő választott bizottsági tagok helyeknek betöltése céljából választási határnap kitűzése.

Képviselőtestületi közgyűlés. Városunk képviselőtestülete mult pénteken, november 29-én délután 4 órakor, Braunstein József h. polgármester elnöklete alatt rendes közgyűlést tartott, melyen a következő tárgyak nyertek elintéztést:

Krausz József fogyasztási adókezelő kérelmére állása rendszeresített s javadalmazása megállapított.

Galambos Géza városi díjnak részére 1907 évre 80 korona segély szavaztatott meg; ugy ennek, valamint Csizsár Lajos díjoknak rendszeresítésük iránt beadott kérelmét a közgyűlés elutasította.

A városi rendőröknek a közgyűlés mindaddig, amíg kárpótlék élvezetébe lépnek, drágasági pótlékot szavazott meg.

Az 1907 évi pótköltségvetés némi módosítással helybenhagyott.

Tárgyaltattak az 1908 évi háztartási alap, az aggápolói alap költségelirányzatai, melyeket a közgyűlés egyhangu határozatával jóváhagyott.

Az ugynevezett »Szabadcsás« városi legelő alagesővezésére nézve úgy határozott a közgyűlés, hogy tekintettel ennek költséges voltára, kérvénnyel fordul a kormányhoz, hogy engedélyezzen 15000 koronás kamatmentes kölcsönt, a melyből ezt a legelő területet használhatóvá lehet majd tenni.

Az aszói róm. kath. iskolaszéknek iskolájuk segélyezése iránt benyújtott kérelmét a közgyűlés teljesíthetőnek nem találta.

Azon előterjesztést, mely szerint a város részére egy koci beszerzése szükséges, a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Tárgyaltattak Várhidy Lajos volt polgármesternek fizetése beszüntetése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott felebbzése, valamint lakbér illetményének kiutalása iránt beadott kérvénye.

Tudomásul vétett ifj. Stetka Péter városi mérnöknek állásáról történt lemondása iránt beadott előterjesztés. Ezzel kapcsolatban kimondotta a közgyűlés, hogy fölterjesztést intéz a kereskedelmi miniszterhez aziránt, hogy a város részéről felmerülő mérnöki teendők ellátását a helybeli államépítészeti hivatalra ruhazza át. Addig is azonban, amíg ez a kérdés végleg megoldást nyer, a felmerülő mérnöki teendők teljesítésére a város magán mérnököt alkalmaz esetről-csetre.

A városi mérnök azon kérelmét, hogy a polgári leányiskola építésének vezetése s felügyeletéért 600 korona tiszteletdíj állapíttassék meg, a közgyűlés nem találta teljesíthetőnek.

Dr. Obersohn Mór felszólalt azon helytelen s tarthatatlan állapot miatt, hogy a város kellő közepében lévő sétaterén nincsen egyetlen pad sem. Kovács László a róm. kath. temető rendben tartása ügyében, Dr. Rozenthal Jenő az országos vásárok alkalmazásával négy állatorvosalkalmazása s a városi vízfordó lajtok elhelyezése ügyében interpellált. Mindezekre Fülöp József aljegyző részletes és megnyugtató felvilágosítást adott. Ezek után a közgyűlés véget ért.

Kinevezés. A kereskedelmi miniszter ifj. Stetka Pétert, Zalaezerszeg város mérnökét a MÁV.-hoz mérnökké nevezte ki s Zágárába osztotta be.

Járás értekezlet. A múlt héten Tapolcán, Nagykanizsán és Csáktornyan tartottak értekezletet a törvényhatósági bizottsági tagok, a tisztújítás előkészítése végett. A tapolcai értekezletünk szerint Szentmiklósy Gyula főszolgabíró mellett foglalnak állást. Nagykanizsán elfogadták a zalaegerszegi jelölő értekezlet határozatait azzal, hogy a megüresedő főszolgabírói állásokra a legtöbb szolgálati idővel bíró szolgabírók megválasztását fogják támogatni. Csáktornyan szintén a központi jelölő értekezlet határozataihoz csatlakoztak; csáktornyai főszolgabírónak egyhangulag Szalmay József szolgabírót, szolgabírónak Dr Huszár Pál aljegyzőt jelölték. Aléülendván december 2-án lesz értekezlet.

Izr. Istentisztelet. A péntek esti istentisztelet a Chanuka ünnepe és az ezen alkalommal tartandó hitszónoklatra való tekintettel e héten kivételesen 4, a jövő héttől kezdve további intézkedésig 4 $\frac{1}{4}$ órákor kezdődik.

Adományok. Özv. Inkey Kálmáné urasszony ó méltósága a karácsonyfaegyesületnek 100 koronát, Dr Thassy Gábor ur az 1 $\frac{1}{2}$ 12 órai miséalapra 20 koronát adományoztak.

A zalaegerszegi nőegyletnek Fischer Ignác úrnő, özv. Fischer Józsefné úrnő 20—20 K, Reuhensfeld Edéné úrnő 5 K-t adományoztak. Köszönetet mond az elnökség.

Stern Lipótné úrnő a szegénysorsu gyermekek felruházására alakult »Chanuka« egyesületnek 400 K-t adományozott, mely nagylelkű adományért köszönetét nyilvánítja az egyesület elnökségére.

Muraköz egyházi visszacsatolása. Zágrábról egy hihetetlennek látszó hír kelt szárnyra Muraköz egyházi visszacsatolására vonatkozólag. Arról van ugyan szó, hogy Peczek György viziszentgyörgyi plébános, c. kanoók Budapesten járt s Kossuth Ferencel a muraközi kérdéssről tárgyalt. Ennek a folyománya az volna, hogy a magyar kormány egy horvát püspökséget igyekszik Peczek részére kiosztani annak a fejében, hogy az új püspök a Muraköznek a zágrábi egyházmegyéből a szombathelyi püspökséghez való átesatolását előmozdítja.

Ruhakiosztás. A zalaegerszegi »Chanuka« egyesület ma, vasárnap délután 5 órákor osztja szét a szegénysorsu gyermekek részére szánt téli ruhaneműket. A kiosztáshoz a város t. közönségét szívesen meghívja az egyesület vezetősége.

Uj jogtudor. Kardos Jenő zalaegerszegi ügyvédjelölt f. évi november 25-én a budapesti kir. magyar tudomány egyetemén jogtudorrá avatott.

Szabad liceum. A Zalaegerszegi Irodalmi és Művészeti Kör múlt vasárnap szabad liceumi előadása akkora érdeklődést keltett, hogy a főgimnázium természetani előadó terme képtelen volt befogadni a közönséget. Haerter Ádám főgim. tanár a Magas Tátrát ismertette az Uránia tudományos egyesülettől kölcsönvett képek felhasználásával. Ez alkalommal mutatták be először a közönségnek a főgimnázium vetítő készülékét, amely kifogástalan éles képeket vetített a vászonra. A gépet Vogel Rikárd és Pásztor Imre tanárok kezelték. — Ma délután 1 $\frac{1}{4}$ órákor Dr Szász Gerő kir. ügyész tart előadást a feminizmusról.

Műkedvelői színelőadás. A zalaegerszegi ipartestület és az iparos ifjúság önképző egyesülete az elagott és munkaképtelenné vált iparosokat segélyező alap javára, valamint az egyesület céljaira 1907. évi december hó 1-én, azaz vasárnap Zalaegerszegen, az »Arany Bányák« szálloda nagytermében műkedvelői színelőadást rendez. — Színe kerül: Felhő Klári, népszínmű három felvonásban. Irtá Rátkai László. Rendezi Balaton Sándor. Szereplők: Bita Irma k. a., Balaton Sándor, Lakics Anna k. a., Lakics Erzsike k. a., Simonffy Lajos, Guth János, Bálint Árpád, Szabó Elemér, Polgár József, Viosz Lenke k. a., Lónyay Ilonka k. a., Weisz Nándor, Boros Károly, Klein Vilmos, Böcskey János, Malek Rudolf, Unger Ilonka k. a., Kranyecz József, Knapp Géza. Helyárak: Páholy 8 korona, oldal-szék 3 korona, ülőhely az I—III. sorban 2 kor., a IV—VII. sorban 1 kor. 60 fill., a többi sorokban 1 kor. 20 fill., állóhely 1 kor., Karzat 50 fill. Jegyek előre válthatók Radó Henrik, Büchler és Keszler üzletében és az előadás napján délelőtt 10—12-ig, délután 2 órától kezdve a pénztárnál. Kezdeté pontosan 8 órákor. Előadás után zártkörű táncmulatság.

A zalaegerszegi népkönyha részére Stern Farkas 20 K, Schütz Sándorné úrnő 5 koronát adományoztak, melyért hálás köszönetet mond Dr Isóó Jánosné, a népkönyha vezetője.

A vármegye népesedése. A múlt negyedévi születési és halálozási statisztika vármegyénkre vonatkozó számadatai a következők: a *tapolcai járásban* született 408, meghalt 264, szaporodás 144; — a *sümegi járásban* szül. 241, megh. 141, szap. 101; — a *zalazsentgróti járásban* szül. 245, megh. 146, szap. 99; — a *keszthelyi járásban* szül. 476, megh. 142, szap. 134; — a *nagykanizsai járásban* szül. 310, megh. 186, szap. 124; — a *pacsai járásban* szül. 270, megh. 127, szap. 143; — a *zalaegerszegi járásban* szül. 324, megh. 112, szap. 212; — a *novai járásban* szül. 220, megh. 85, szap. 135; — a *alsólendvai járásban* szül. 429, megh. 194, szap. 235; — a *letenyei járásban* szül. 306, megh. 160, szap. 146; — a *perlaki járásban* szül. 527, megh. 208, szap. 319; — a *csáktornyai járásban* szül. 444, megh. 203, szap. 241; — *Zalaegerszeg városban* szül. 69, megh. 52, szap. 17; — *Nagykanizsa városban* szül. 201, megh. 128, szap. 73. — Az egész vármegyében szül. 4271, megh. 2148, szap. 2123.

Arannymosás. Csáktornyáról írják, hogy tavasszal megkezdik a Murában az arannymosást. A gépeket már be is szerezték. Egyet a muraszendrőhelyi, egyet a letenyei hídnál s egy harmadikat a muraszentmártoni révnél állítanak fel. Egy munkás havi 90 K-t s téli ruhát kap. Eddig 54 munkás jelentkezett, de a vállalat sokkal többet fog alkalmazni, ha a kísérletek sikerrel járnak.

Uj honpolgár. De Sorgo Antal zalaegerszegi kereskedő, aki előkelő dalmáciai családból származik, múlt héten tette le a honpolgári esküt Árvay Lajos alispán kezébe.

Alapítvány. Egy nemeslelkű pap szép alapítványt tett tanulmányi célokra. Káuzli Gyula nemesvidi plébánost a király a veszprémi székeskáptalanba címzetes kanonoknak nevezte ki. Az új kanonok azzal hálálta meg a kitüntetést, hogy 30000 koronás alapítványt tett négy veszprém egyházmegyei tanító gyermek számára. Az alapító előnyben részesíti a halápi plébániabeli tanító gyermekeit, mert ott született, a káptalanfai plébániabeli tanító fiukat, mert ott nevelkedett, végül a nemesvidi plébániabeli tanító gyermekeket, mert ott lelkipásztárkodott.

Az ösztöndíjat csak a főgimnázium felsőbb osztályaiba járó ifjak kapják s ha arra jogosult a nevezett plébániák tanítóinak gyermekei között nem akad, akkor érdem szerint kaphatja az egyházmegye bármely tanítójának főgimnázista gyermeke.

A zalaegerszegi kath. legényegylet múlt szombaton tartott műkedvelői előadását szép közönség nézte végig. A szereplők elismerésre méltó igyekezettel játszottak. Sztojanovics Jenő r. kath. káplán tanította be és rendezte a darabot, az énekrészeket pedig Horváth J. tanító dirigálta. Hartl Ilonka játszotta a tót leányt s énekszámáival szép sikert aratott, ügyes volt Bita Mariska s a barom orvos szerepében Adorján Sándor. A kath. legényegylet műkedvelő társasága egy kis gyakorlat után bizonyosan még több élvezetes estét is fog szerezni a közönségnek.

Pacsa község fejlődése. Pacsa bőkezűen áldoz azért, hogy a községet szabályozza s városias jellegűvé tegye. Az 1908 évi költségvetés 17.560 K kiadást tüntet fel; a pótlódó 39.4%. Az utcák szabályozására jelentékeny összeget fordítanak s csak a kisajátítás 14000 koronába kerül. Az utcai világítás céljaira 18 új lámpát állítanak fel s jövő évben két községi rendőrt alkalmaznak. Megalakítják az önk. tűzoltó egyletet, amely eölből az előértekezleték már folytak.

Utazó tolvajok. Zalaegerszegen utazó tolvajok jártak. Legalább minden jel arra mutat, hogy nagyobbabásu banda tagjai voltak azok, akik Dr Gráner Adolf városi főorvos lakásáról 2000 K értékű ékszert elvittek. — Egy jól öltözött idegen fiatal ember a főutcán több házba bement s mindenütt mást keresett, mint aki ott lakott. Ahol hamarosan észre nem vették, kémsemlét tartott. Viselkedése gyanús volt. Dr Hajós Ignác ügyvéd el is ostitte s a rendőrségre vezette. A Dr Gráneréktől elvitt ékszereket azonban nem találták nála s így kétséges, hogy ugyanazonos e a tolvajjal, vagy annak csak társa. Az ello-

pott ékszerek a következők: Egy darab arany női óra, belsejében Merceller, bécsi óraműves nevével, külsejének mind két óra lapján kékeszománcozva. Értéke 240 korona. Egy drb széles fonott arany óra lánc, mely karperec gyanánt is használható, rajta két függelékekkel, ezek egyike arany dió, másika egy arany medalion, melynek közepébe világos rózsaszín kő van illesztve, e körül pedig világos zöld zománcozás, érték 240 korona. Hosszukás biztonsági tű alaku arany broche tű, melynek mind két vége kör alakban kiszélesedik, s mindegyik körben egy-egy, a közepén pedig ezek között három, vagy négy valódi gyöngy. Érték 560 korona. Egy darab arany jegy gyűrű, melynek belsejébe »A. G. 1889. február 17« van bevésve. Értéke 80 korona. Egy darab arany gyűrű, közepén egy nagyobb smaragd-dal, melyet a jour foglalatban kis gyémántok vesznek körül, értéke 600 korona. Két darab arany gyűrű, melyek közepén egy-egy nagyobb gyémánt van, melyeket a jour foglalatban »Splitter« gyémántok vesznek körül; mindegyik gyűrű értéke külön-külön 400 korona.

Zalaegerszeg idegenforgalma. Egy városunkban járt idegen írta az alábbi levelet a Zalának. Eleve megjegyezzük, hogy a levélírónak nincs mindenben igaza; csak annak bizouytására fogadjuk el, hogy Zalaegerszeg sok tekintetben Budapestnél drágább. — A levél így hangzik: Tekintetes Szerkesztőség! Zalazsentivántól a vicinális vasut egy fűtetlen kocsijáiban utaztunk Zalaegerszegig, hol az Arany Bányához címzett városi tulajdont képező szállóban szálltunk meg. Éjjelkor lefeküdtünk és hajnali 5 órákor tovább utaztunk. Aludni nem volt módunk, mert fejünk fölött műkedvelők a Tót leány című jó öreg népszínművet adták, ami után ugyancsak hangos duhajkodás következett. Öt órai használat után pedig fizettünk a két ágyas szobáért 9 koronát — nem Budapesten, hanem Zalaegerszegen. Tiltakozásunkra a fizetőpincér azt mondta, hogy holnap vásár lesz és ezért vásári árakat számítanak, ami 50 % áremelést jelent. Igazolta, hogy e vásári árak szedéséhez rendőrkapitányi engedélyük van. Persze a 9 koronát meg kellett fizetnünk. Mint látnivaló, a zalaegerszegi rendőrség ugyancsak érti a módját annak, hogy hogyan kell idegenforgalmat csinálni. Ennek az alaposan elszigetelt városnak alig van módja, hogy idegeneket fogadhasson a falai között, ha pedig ilyen alkalom érkezik, akkor fölemeltetik a szállodai árakat. Ugy látszik az egerszegiek maguk akarnak lenni és nem szeretik az idegeneket.

Uj kosárfonó tanfolyam. A földművelési miniszter Muravid közönségben kosárfonó tanfolyam felállítását rendelte el.

Haláttan vendég. Nagy György István kocsi-legény kieséppent a helyéből. Összepakolta a batyuját s elment helyet keresni. Régi kenyeres pajtása volt Győri József kanász, aki a cselédek disznóit őrizte s a hársi kanászházban lakik. Nagy oda huzódott, amíg helye akad. Várta a jó szerencsét. A kanász egész nap disznókat őrzött, csak az asszony és a vendég voltak otthon. A zsinóros kocsis mundér, amit Nagy szolgálatából hozott magával, megtetszett a menyecskének s amíg az ura a konda utánjárt, a két szív megértette egymást. A múlt pénteken este Győri úrasca találta a fészket s az ólat. A vendég megszökött az asszonnyal. Elhajtották a három hizót a hettivásárra, ahol eladták s az árával megszöktek. Szegény Győri egyre siratja szép disznóit.

A kéregetők. Sok a szegény ember, sok a kéregető. Magyar ember portájáról a koldust nem szokták elűzni. Szívesen ad mindenki, amennyit adhat. De maanapság meglopják már a koldusokat is azok, akiknek a kéregetés üzlet s visszaélnek az istenes és jótékony célokkal a csalók. Hozzá vagyunk már szokva, hogy majd minden héten beállít két tót atyafi egy piszkos könyvvel s egy bádóg perselyvel. Templomra kéregetnek, mert szegények ők s nem tudnak az Urnak méltó hajlékot emelni. És hull a picula a perselybe. Arra kevesen gondolnak, hogy a jámbor tótok között csalók is lehetnek, akik jól megélnék abból a templomból, amelyet soha sem építtetnek fel. A múlt héten is két hosszuhaju sárosi ember járt kelt a városban. Egyik háznál gyűjtési engedélyüket kérték, amire a két jámbor férfiú azonnal kereket oldott. — Jó lesz vigyázni, hogy a jótékonyosság fillérei méltó helyre jussanak.

Ellopták a batyuját. Steiner Lipót zalaegerszegi házaló mult csütörtökön este, miután a szomszédos falvakat bejárta, hazafelé bandukolt. Nehéz batyuját a hátán cipelte és libegve törtetett a Nekeresdi major körül, a mikor egy fuvaros érte utol s ennek a szekérére felkerekedett. Batyuját a szekér hátulján helyezte el, maga pedig a kocsis mellé telepedett. Mialatt a város felé jöttek, valaki a kocsiról lelopta a batyut. Csak Kaszaházán vette észre Steiner a lopást és mire visszasietett, már csak a hült helyét találta. A szegény házaló vesztesége annál érzékenyebb, mert minden vagyona az ellopott batyuban volt.

Éjszakai látogató. Matulik György bajcsai lakos a kocsmában borozgatott, amikor betoppant oda Visnyovics Ferencné. Matulik összeguggott a menyecskeével s felajánlotta neki a szivét. Az asszony beleegyezést színlent s biztatta a lovagot, hogy éjszaka meglátogathatja. Matulik el is ment Visnyovicsékhoz s bekopogott az ablakon. Az asszony helyett azonban a férj jött ki s úgy helybenhagyta az éjfél látogatót, hogy ledőbösen vitték a nagykanizsai kórházba.

Kérje ingyen

és bármint magyar nyelvű, gazdagon illusztrált főirjegyzéket, 3000-nél több rajzzal, mindennemű nikkellezést, és aranyórákat, valamint mindennemű szolid arany és ezüstárak, hangszerek, acél- és bőrárak stb.-ről eredeti gyári árban.

Nikkellezést óra . . . . . K 3.—
System Roskopf patent óra . . . . . K 4.—
Svájci eredeti system Roskopf patent K 5.—
Bejegy. „Sas Roskopf“ nikkellezést. K 7.—
Ezüst remontoir óra „Glória“ művel K 8-40
Ezüst remontoir óra dupla fedéllel K 11-50
Ébresztőóra K 2.90. Konyhaóra . . . . . K 3.—
Schwarzwalder óra K 2-80. Kakukóra K 8-50
Minden óráért 3 évi írásbeli jótállás. —
Nincsen kockázat! Becserélés megengedve,
vagy a pénz vissza!

Első óragyár Brűx.

KONRÁDJANOS

cs. és kir. udvari szállító
BRŰX, 1352 szám. (Csehország.)

Sok a tyuktolvaj. Akinek tyukja, libája van, vigyázzon rá, mert nagyon sok baromfi eltűnik most télviz idején. A nekeresdi cigányok nagyon szeretik a potya pecsenyét s bizony sok apró jószág vándorol természet iszákjaikban a sátor-tábor felé. És oly gyorsan eltűnik, hogy nincs az a rendőr, aki megtalálja a lopott jószágot.

A mult héten ismeretlen tolvajok egy-ka roból két hizott libát vittek el. Ugyanott volt két sovány is. Az egyiknek a nyakára cédulát kötött a humoros tolvaj, ezzel a felírással: Ha meghizik, ezért is eljövünk.

NESTLÉ
GYERMEKLISSZTJE
csecsemők, lábbadozók,
gyomor-bajosok részére.
A legjobb alpesi tejet tartalmazza.
Gyermekápolásról ismertető brotúrát ingyen kelti: NESTLÉ.
Bécs I. Biberstrasse 11.

Arisztokracia a könyvpalcokon.

(Valami a „Magyar Könyvtár“-ról.)

Irtá Mikszáth Kálmán.

El Amerikában Mineapolisban egy derék ur (nekem is igen tisztelt barátom), mr. Young, a kit egész Amerikában és Angliában közönségesen könyvkirálynak neveznek. Foglalkozása abból áll, hogy könyveket gyűjt. Három nagy palotája van Mineapolisban, az mind tele van könyvekkel, s nyolc hivatalnok foglalkozik könyvvétellel és rendezéssel. »Az én házaiban laknak a világ legokosabb emberei!« — szokta mondani Young ur.

Mr. Youngnak nem nehéz a könyvgyűjtés, mert igen jómódu ember: két millió dollár az évi jövedelme; közel jár ő a Vanderbiltekhez és a Peabodyakhoz, a mellett osinos fiatalember, vagy negyven éves (meg van nekem az arcképe),

bizony okosabbat is tehetne. Itt az oceánnon innen a kinek annyi péze van, nem az írókat hajkurássza fel a világ minden részében, hanem a színésznőket, s nem könyveket szerez annyi tömérdek pézen, hanem közzéveti.

De azért ebbe az ideális foglalkozásba is beleesőppen egy kis amerikai íz. A három palota közül ugyanis az élők háza nevet viseli az egyik s ebbe a világ jobb élő íróinak (már t. i. a kikeről tudomása van) a könyveit gyűjti össze. Mr. Youngnak azonban van egy kikötése, hogy az író minden egyes könyvének belső címlapjára sajátkezűleg írja be rövid tíz-tizenkét sorban, hogy könyve mit tartalmaz, vagy mit akar tartalmazni s ezért a fáradságért a könyvkirály nem sajnál egy mosolygó chequet is mellékelni a leveléhez. Ezzel azt éri el, hogy idők multán, mikor-e század írói kihálnak, kik közt bizonyára szinte akadni fognak az időkben növekedő óriások, a mineapolisi gyűjtemény világraszóló raritás lesz, mely leveri a British múzeum könyvtárát is.

Mr. Young engem is megtisztelt, megrendelte könyveimet, de mielőtt a Révai Testvérek elküldték, kérdést intéztem hozzá, milyen kiadásokat küldjek és angolul írjam-e rá a könyvekre a tartalmukat?

Mr. Young azt felelte vissza: hogy csak magyarul írjam a könyv tartalmát és hogy mindentől a legolcsóbb kiadást küldjem el, mert azt mondja:

Egy könyvnek az olcsósága mutatja meg, milyen karriert csinált. Csak rá kell nézni, mint a katonatiszti gallérra és azonnal látjuk, milyen rangban van.

Az embert nem a ruha teszi, de a könyvet majdnem a ruha teszi. A drága könyvek a parasztok. Az olcsó könyvek a grófok, hercegek. A néhány filléres Dickens-ek, Carlyle-ok és Shakespeare-ek valóságos dinasztia. Ilyen dieter classist állapít meg Young úr, a könyvkirály. Tessék csak elküldeni — írja — a legolcsóbb kiadásokat, azok az én kedvenceim. Külön eseresnyefá-szekrényekbe rakom. Mert az olcsó könyvnek tömérdek emberhez kell indulnia, hogy magát kifizesse. S hogy ehhez passzusa legyen, már ezelőtt sok különböző kiadásban kellett megjelennie. Minden előbbi kiadás egy őst jelent. S a kinek a legtöbb őse van, az a legelőkelőbb a könyvek között is. (Hm, hát ilyen logika van Amerikában?)

Azt feleltem neki:

»Sajnos, a mi közönségünk nagyon szegény, minélfogva a mi könyveink nagyon drágák.« (Hm, — gondolhatta ő, — hát ilyen logika van Magyarországon?)

Ez azonban már néhány év előtt volt és tényleg így álltunk akkor. Csak egy olyan legény akadt a magyar Parnassuson, aki annyira vitte, hogy az összes műveit meg lehetett venni egy forintot. Ez Petőfi volt.

Néhány kiadó próbálkozott ugyan olcsóbb könyvekkel, de csak a Franklin Gyulai Pál által szerkesztett „Olcsó Könyvtár“-a birt megfélelni a céljának. A többi kiadói vállalkozások úgy tűntek fel, mint a járványos öngyilkosságok. Rendellenes szervezetre vezettek vissza. Senki sem csodálkozott tehát, vagyis, hogy mindenki csodálkozott, midőn 1896-ban a Lampel-Wodianer cég arra a merész ötletre jött, hogy Radó Antal szerkesztésében 15 krajeáros füzetekben jelentesse meg a hazai és a világirodalom egyes kiváló termékeit. Mikor az első füzetek (ezek a most már kedves, ismerős, apróbetűs könyvecskék) megjelentek és a trafikokban odalapultak a pulpitusokon a legkapósabb áru, a szivarok mellé, akkor azt hitte mindenki, hogy ebből a vállalatból is csak az lehet, ami a szivarokból: füst. Mert Radó Antal ugyan kiváló író, nagy műveltségével és izlésével ki tudja válogatni a világ szellemi kincstárából, mit vigyen be a magyar közönségbe, de 30 filléres árak mellett, s ebből a trafikosoknak is provízió jár, hol vesz olyan sok olvasót, hogy a »Magyar Könyvtár« megélhessen?

Az első tíz-husz füzet azonban olyan szerencsésen volt összeválogatva, hogy mindjárt megfogta az olvasót. Benne volt Katona „Bánkban“-ja. „Bánk-bán“ nemzeti büszkeségünk. Az egyetlen nagy magyar tragédia. És csak tizenöt krajeárba kerül. És egy másik füzetben Arany János balladái voltak. Azok is 15 krajeár. Hiszen ez hihetetlen! Tizenöt krajeárt a pincérnek ad a kabátos ember, a miért azt mondja: »kumeson«

(kommt sohon), nem hogy az Arany bűbajos balladáiért ne adjon. Volt továbbá Maupassantól, a legjobb francia elbeszélő írótól egy füzet. De Amicistól, a legjobb olasz elbeszélőtől szinte egy. Köztük volt a szenzációs Trilby jó öreg magyar poéták: Berzsenyi, Csokonai, — szóval olyan ördögösen voltak összeválogatva az első füzetek, hogy még a magyar se tudott nekik ellentálni s azonfelül ott voltak a könyvek a trafikokban, ahol már úgy is kigombolkozott, kihuzta a tárcáját és vissza kapott apró pénzeket.

Csoda történt. Az első füzetek rohamosan elfogytak. A kiadók kénytelenek voltak újra nyomtatni. Radó Antal szíve az örömtől dagadozott s még nagyobb leleménnyel, gondal válogatta a többi füzeteket, melyek most még gyorsabb tempóban követték egymást. Dickens, Daudet, Dosztojevszky, a régebbi irodalmi nagyságok között siet megizlettetni közönségével az új nagyokat: Kiplinget, Gorkijt, Wilde Oszkárt. Nem zárkózik el a divatok elől sem. Wells fantasztikus regényei, Conan Doyle Sherlock Holmes históriái élénken tarkítják a sorozatot. Azonban mértéket tart. Radót becsületes conservativismus vezeti. Nem vesz fel gyűjteményébe gyenge vagy léha művet, ha tudja is, hogy óriás kelete lenne, viszont óvatos abban, hogy olyat ne vegyen fel, mely klasszikusnak van ugyan elismerve (a tanárok által), de az ördög se olvassa. Roppant ügyes, roppant körültekintő. Egyik kezét a közönség ütőerén tartja, másikkal az Akadémia hátgerincét kenegeti hájjal. És így van ez jól. Az egyikért kelendő volt a „Magyar Könyvtár“, a másikért tekintélyes.

Csakis ily methodussal volt lehetséges elérni, hogy a „Magyar Könyvtár“ lassan-lassan megszólván szükségletté vált, mint a só vagy a safrány és hogy ma, évtized után a félezredik füzetének megjelenését jubilálja, mely idő alatt a kiadók statisztikája szerint, több mint 3 millió példány fogyott el a „Magyar Könyvtár“, —ból, úgy, hogy egy évre közel négyszázezer példány esik. Ennél Magyarországon már csak két nyomdai produktum fogy jobban, mely különben szerves összefüggésben van egymással: az adóintő cédulák és a helvét-kártya.

Az ötszázadik füzet megjelenése adja kezünkbe a tollat, hogy mi is mintegy megünnepeljük ezt a kerek számot, —és azt a büszke statisztikai adatot, hogy három és fél millió füzet kering a közönség kezén. S míg e kis sárka füzetek lassan-lassan szétmentek, elszállingóztak egyenként, a magyar kultúra szinte észrevétlenül egy új stációhoz jutott: az olcsó könyvek epochájába. Az pedig nagy dolog.

Mert két óriási feladatból áll a kultúra terjedésének titka.

Az egyik a közönséget hozni közelebb a könyvekhez — az iskola által.

A másik a könyveket hozni közelebb a közönséghez.

És pedig kétféleképen:

Közelebb hozni nyelvben az átültetés által, és közelebb hozni pénzben az olcsóság által.

Szemlét tartván az ötszáz füzet fölött, szent Isten, milyen tábora ez az előkelő íróknak és tudósoknak. (Valóságos Gothai Almanach ez a jegyzék, — kiáltana fel mr. Young.) Mennyi báj és szellem, mennyi költészet és gyönyör e betűerdőkben! Üdvözöllek egyszerű, sárka papírköpenyeitekben, melyek fényesebbek a bársonynál és maroquin-nál. Ti hatoltatok át először a közöny kínai falán. Ti vagytok a hódítók. Ti ötszázak. Jönni fognak még utánatok új ötszázak és ezerek, de azok már csak egyszerű „csatlakozók“. A diesőség titeket illet. Menjete, szaporodjatok és fogyjatok!

Nyilt tér.)*

1907. B. 837/4.

Ő Felsége a király nevében!

A zalaegerszegi kir. járásbíróság mint büntető bíróság becsületsértés vétségével vádolt Nagy Dezső elleni bűnygyben a Szalay János képviselőben dr Weisz Endre ügyvéd magánvádló által emelt vád fölött a Zalaegerszeg 1907 évi november hó 7-én Bruok Lajos kir. albiró mint bíró, Onody Zoltán jegyzőkönyvvezető és Udvardy Jenő ügyvéd mint védő részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után a következőleg

Itélt:

A kir. járásbíró Nagy Dezső 28 éves, ág. evang. hitv., nős, vendéglős, 1 gyermek atyja, vagyona van, írni olvasni tudó vádlottat bűnösnek mondja ki, a Btkv. 216. §-ban meghatározott becsületsértés vétségében, elkövetve az által, hogy f. évi szeptember hó elején a »Korona« szálloda vendéglő helyiségében Szalay János magánvándlót »gazemberség, amit vele elkövet« k fejéssel illette s ezért a Btkv. 261. §. alapján az ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt végrehajtás terhével az 1892. évi XXVII. tc. 3. §-ban meghatározott célokra fizetendő s behajthatatlanság esetében a Btkv. 53. §-a értelmében 1 (egy) napi fogházra átváltottatandó 10 K azaz tíz korona pénzbüntetésre ítéli.

Együttal kötelezi, hogy 25 K ügyvédi költséget az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett Szalay János zalaegerszegi lakos főmagánvándlónak megfizessen.

Ezen ítélet indokaival együtt az elítéltnék költségére a Zalaegerszegen megjelenő Zalamegye, Zalavármegyei Hirlapban közzététetni rendeltetik.

Indokok:

A vádlott terhére megállapított tényállás vádlott és Göncz István tanu vallomásaival bizonyítva van.

Vádlott cselekménye a Btkv. 261. §-ban meghatározott becsületsértés vétségét megállapítván, ebben bűnösnek kellett mondani, elítelni s a bűnügyi költségekben marasztalni.

A büntetés kiszabásánál enyhítő körülményül vétett vádlott beismerése és hogy a cselekményt borozás közben bortól felhagytott kedélyállapotban követte el. Súlyosító körülmény nem észleltetett.

Zalaegerszeg, 1907. november hó 7-én.

Bruck Lajos.
kir. albiró.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Piaci áraink a legutolsó hetivásáron 100 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor. 100	Kor. 100
búza		23.20	—
rozsa		21.40	—
árpa		16.—	—
zab		15.—	—
kukorica		15.—	—

ad 3851/kig. 1907.

Pályázati hirdetés.

Zalaegerszeg r. t. városnál elhalálozás folytán megüresedett

állatorvosi állásra

pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása a városi pénztárból évi 200 (kettőszáz) korona fizetés és a város területén közfogyasztásra levágott minden darab szárvasmarha, borju vagy sertés után vágóbiztosi szemledíj címén 20 fillér.

Az állatorvos magánygyakorlatra jogosult, azonban a vágóbiztosi teendőket elfogadni köteles.

A pályázni szándékozók képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt s Zalaegerszeg r. tan. város képviselőtestületéhez címzett kérvényüket 1907 évi december hó 15-én délelőtt 11 óráig a polgármesteri iktatóba benyújtatják.

Az állás egy később kitűzendő képviselőtestületi közgyűlésen fog választás útján betöltetni.

Zalaegerszegen, 1907 november 25-én.

Braunstein József sk.,
h. polgármester.

A szamárköhögést

a gyermekek ezen ismert rémét a SCOTT-féle Emulsio minden esetben sikeresen gyógyítja. A SCOTT-féle Emulsio a legjobb szer gyenge, beteges gyermekek gyógyítására, kiknek gyorsan visszaadja

rózsás kerek arcukat.

Rendkívüli gyógyhatása és erősítő hatása abban leli magyarázatát, hogy a legjobb, legfinomabb és leghatásosabb anyagokból állítják össze, melyek a SCOTT-féle eljárás folytán ízletes, könnyen emészthető Emulzióvá válnak.

A SCOTT-féle Emulsio felnőtteknek s agoknak ép oly jó és hatásos, mint gyermekeknek.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Báli - és Henneberg-selyem 60 kr.-tól feljebb, bérmentesen és vámmentesen. Minta postafordítással.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
Seidenfabrikt. an Henneberg in Zürich.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.
Laptulajdonosok: dr Csák Károly és Udvardy Ignác

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testet, meggyógyítja a köhögést, vérsétkét, éjszai izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, szamárköhögés, skrofulozis, influenza ellen számtalan tándr és orvos által naponta ajánlva.

Mintegy árhatatlan utánszokat is kínálunk. Kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

Nagy raktár

varrógépek, kerékpárok, vadász-fegyverek, forgópisztolyok, gramafonok (beszélőgépek), takaréktűzhelyek, villámhárítók, villanycsengő felszerelésekből és alkatrészekből.

Elvállal kezesség mellett fegyverek szakszerű javítását, barnítását, beégetését. Mindennemű díszmű lakatosmunkákat, díszkapukat, sírkerítéseket stb.

Nagy javító műhely.

Megrendelések gyorsan és pontosan készíttetnek.

Varrógépek kényelmes részletfizetésre.

Horváth Imre

műlakatos és gépkereskedő

Zalaegerszegen, Rákóczi-utca 10. sz. a.

Tisztíts csak
Globusz
fémfiszító kivonat

Meghonosított francia

szőlőfajokból szüretelt és gondosabban, mint saját honában kezelt borokból összeállítva, természetes, hogy minősége a drága francia pezsgőkkel egyenértékű.

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben!

Az őrségi szarvasmarhája szépsége és erőteljességénél fogva még a külföldiek előtt is ismeretes, kik egyetlen vásárt sem mulasztanak el, hogy még tenyészállatokat is jó áron ne vásároljanak. Ezt pedig az

Őrségi általános

== t á p p o r ==

alkalmazása által érik el. Tegyen minden állattartó gazda ezzel kísérletet és meg fog győződni, hogy nemcsak szarvasmarhái, de lovai és juhái az emésztési zavarokból eredő étvágytalanságban nem fognak szenvedni, sőt erőben és husban gyarapodni fognak. A tehének tejelését pedig nagyban fokozza.

Kis doboz ára 70 fillér, nagy doboz ára 1 K 40 fillér.

Postacsomag 12 kis vagy 6 nagy dobozzal utánvét és bérmentes szállítás mellett 8 K 50 f.

Megrendelhető:

Saxinger Ottó

gyógyszerésznél Óriszentpéteren.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy **Zalaegerszegen, Kazinczy-téren az »Arany Bányán«** szálloda mellett (Horvath Miklós-féle ház) a legmodernebb angol és francia szabás szerint

férfiszabó üzletet

nyitottam. Készítek mindennemű papi, polgári és katonai, ugyancsak mindennemű sport és lovagló ruhákat.

Szakmámban teljesen képzett vagyok, sok évi tapasztalataimat Budapesten, Bécsben és Berlinben szereztem, legutóbb pedig a **drezdai szabászati akademiát** sikerrel végeztem, hlo diszoklevéllel lettem kintüntetve.

Raktáron tartok dus választékú hazai és angol szöveteket, amit a nagyérdemű közönség rendelkezésére bocsátva, kérem szives pártfogását és maradok

kiváló tisztelettel

Schneider Antal

férfiszabó.

Kivánatra házhoz megyek.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök.

Fővémet a pontos és tisztes kiszolgálás képezi.

Nevelőnőnek

ajánlkozok egy intelligens nő előkelő családnak. Polgári iskolát végzett, magyar és német nyelvet egyformán bírja, iskolai előkészületi és zongora oktatásra vállalkozik.

Működési bizonyítványokkal rendelkezik. Fizetési igénye megállapítás szerint.

Cim a kiadóhivatalban.

STOCK-COGNAC MEDICINAL.

Kezesség mellett tiszta borból párolt.

Állandó vegyi ellenőrzés alatt.

CAMIS és STOCK

pároló telepe

FIUME.

Kapható gyógyszertárakban és

minden elsőrangú üzletben.

Vezérképviselő:

SATTLER JÓZSEF Nagykanizsán.

Nyavalyatörés.

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hatyu gyógyszertár** által Majna Frankfurt.

Hirdetmény.

Eladásra kerül nagy mennyiségben elsőosztályu **sima és gyökeres ripária portalis, vitis solonis és rupestris monticola alany vessző.** Továbbá ily alanyokon készült első osztályu **gyökeres fás oltvány** a legkitünőbb csemege és borfajokban; ugyancsak sima és gyökeres hazai szőlő vessző.

Fajtisztaságért kezességet vállalunk.

Badacsony szentgyörgyhegyi szőlőoltvány telep. Tapolca, Zalamegye.

THE-KING

of Jamaika

RUM

Legfinomabb minőség!

Eredeti töltés!

Legnemesebb faj!

Kiadós, tiszta és zamatos.

Kizárólagos raktár Zalaegerszegen:

Gyarmati Vilmos ur

csemegekereskedésében.

Kovács üzlet.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy május hó 1-én **Zalaegerszegen, Rákóczi-utca 9. szám alatt**

kovács műhelyt

nyitok.

Több nagy városban szerzett tapasztalataim s iparom hosszabb időn keresztül való gyakorlása képesítenek arra, hogy a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetem.

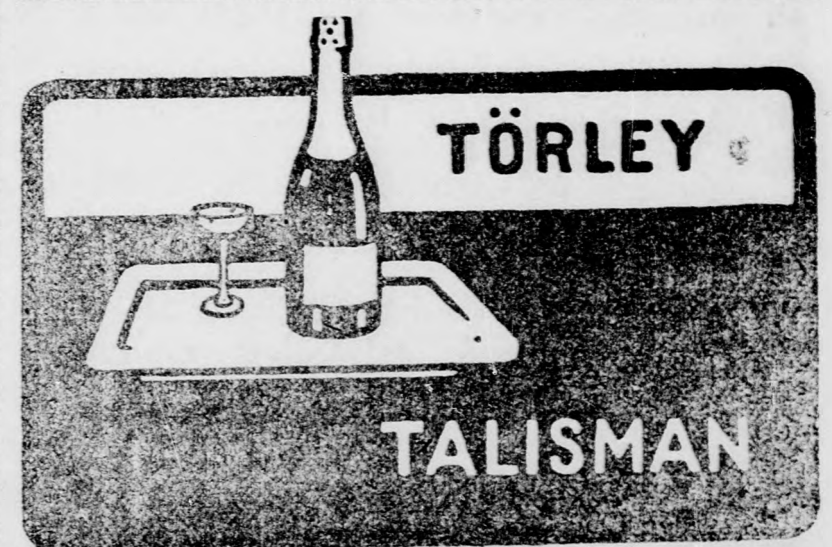
Elvállalom a **legfinomabb kocsimunkát** s a **legkényesebb patkolásokat**, valamint a rossz patkolás miatt **elromlott lábak helyreigazítását.**

A patkolási tanfolyamot az állatorvosi akademián végeztem.

Szives pártfogást kér

HORVÁTH JÓZSEF

kovács mester.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy irodahelyiségemet a nagy tőzsde mellett levő Weisz Ede-féle házba helyeztem át és ott **tűzifára, különféle kőszénre, kokszra és faszénre** megrendeléseket felveszek. Törekvésem az, hogy a t. közönséget pontosan kiszolgáljam.

Kiváló tisztelettel

Weinberger H. és fia.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
RÉTHY-féle

pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van.

I doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Új fűszer- és csemege-üzlet

az „Elefánt”-hoz
ZALAEGRSZEGEN.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy helyben, **Deutsch Ferenc ur házában**, Schütz áruházal szemben, egy a mai kor igényeinek megfelelő

fűszer-, csemege- és liszt-kereskedést nyitottunk és azt **Latzer Béla** név alatt fogjuk vezetni.

Főtörekvésünk oda irányul, hogy a tisztelt fogyasztó közönséget jó, hamisítatlan áruval és pontos kiszolgálásunkkal a legjobban kielégítsük.

Szives pártfogást kérve,

tisztelettel

LATZER BÉLA. LATZER PÁL.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Megérkeztek már teljesen az
őszi és téli ujdonságok.

Női és gyermek

felöltők,
szörmeáruk

MARTON MÁRKUSZ

Weinberger H. és Fia utóda

— **uri- és női divatáruházába** —
a megyeházzal szemben. Dr. Obersohn-féle ház.

SZENÁSSY GYULA budapesti cég ujdonságai mintagyűjteménye nálam megtekinthető és rendelhető.

Olcsó árak.

Nagy karácsonyi vásár!

Árak és minőség versenyen kívül!

Maradékok félárban!

Szives megtekintést kér

REISINGER és EISNER
divatáruháza.

ÓH JAJ!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség
és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

EGGER mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fil.

Fő- és szétküldési raktár:

„**NÁDOR**” gyógyszerár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

ÉLJEN!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított

Kapható Zalaegerszegen: Hrabovszky Rezső, Kaszter Sándor, Kocsuba Emil, Sümege: Kossa Gusztáv, Zalaszentgróton: Botfy Péter gyógyszerárakban.

GYOMORBETEGEKNEK,

akik meghűlés, gyomortulterhelés, élvezhetlen, nehezen emészthető, túlhideg vagy meleg eledel, vagy szabálytalan életmód folytán **gyomorhajban, gyomorkatharusban, gyomorhajdalomban, nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban** szenvednek, a rég kipróbált jó hatású **emésztési és vértisztító szert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle

növény bor.

Kitünő gyógyerejének talált növényekből jó borral vegyítve készül. Erősíti az ember gyomorszerveit anélkül, hogy gyomorhajtó szer lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hatatosan működik az egészséges vérképződésre.

Ezen bornak kellő időben való használata mellett minden jelenség, főfájás felbőfős, gyomorégés, melyek idült gyomorhajknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használatnál megszűnnek.

Szorulás, kólikafájdalmak, szivverés, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan megszűnnek.

Halvány, aszott kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és májbetegségnek a következményei, a melyeket legbiztosabban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit számos elismerő és köszönő irat igazol.

A **növény bor** üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszerárakban Zalaegerszegen, továbbá Zalaszentgróton. Vasvár, Körmend, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümege, Jánosháza, Devecser, Kiscell, Muraszombat, Bellatinz, Marcali, Tapolca, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely, Csabrendek, Sárvár, Németújvár, Szentgotthárd, Óriszentpéter, Alsólendva, Muraszterdahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nádasd, Vaspör, Szőc, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszentlászló, Boba, Középbisztrice, Pince, Páka, Ujduvar, Nagyrada, Csákány, Simontornya, Tapsony, Kéthely, Nyírad, Ajka gyógyszerárakban, illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész Osztrák-Magyar Monarchiában a gyógyszerárakban.

Utánzatoktól óvakodni kell

és csak

Ullrich Hubert-féle növ. bor

kérendő.

A zalaegerszegi gyógyszerárak 3 vagy több palack növény bort eredeti áron szállítanak az ország bármely részébe.

Legnagyobb nyere-
remény esetleg
600 000 márka.

Szerencse
ertesítés.

A nyere-
mekért az ál-
lam szavatol.

Meghívó a Hamburg város szavatossága alatt álló nagy pénzsorsjátékban való részvételre, amelyben

9 millió 248.485 márkát

feltétlenül kisorsolnak.

Ezen előnyös pénz-sorsjáték főnyereményei a következők: A lehető legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben 600.000 márka.

1 jut. a 300.000 Mk.	1 ny. a 40.000 Mk.
1 > > 200.000 >	1 > > 30.000 >
1 > > 60.000 >	7 > > 20.000 >
1 > > 50.000 >	1 > > 15.000 >
1 > > 45.000 >	11 > > 10.000 >
1 > > 40.000 >	46 > > 5000 >
1 > > 30.000 >	103 > > 3000 >
1 jut. a 100.000	163 > > 2000 >
1 > > 60.000 >	539 > > 1000 >
1 > > 50.000 >	693 > > 300 >
	181 > > 200 >

Ezen sorsjátéknak, amely 7 osztályból áll, 94.000 sorsjegye van 48.405 nyereménnyel és 8 jutalommal, úgy hogy majdnem minden második sorsjegynek nyernie kell.

Az első osztály lehető legnagyobb nyereménye legszerencsésebb esetben 30.000 M, amely a második osztályban 55.000, a harmadikban 60.000, a negyedikben 65.000, az ötödikben 70.000, a hatodikban 80.000 és a 7-ikben 600.000 márkára emelkedik.

Az első osztályra, amelynek huzása hivatalosan van kitűzve:

egy egész eredeti sorsjegy 6 Mk. vagy 7 K,
egy fél eredeti sorsjegy 3 Mk. vagy 3 50 K,
egy negyed eredeti sorsjegy 1 Mk. 50 pf.
vagy 1 75 K.

A következő osztályok betétei, valamint a nyereményjegyzés a hivatalos állami címerrel ellátott sorsolási tervezetben láthatók, amelyet kívánatra bárkinek díjtalanul megküldök.

Minden résztvevő külön megkeresés nélkül is azonnal a huzás után megkapja a hivatalos sorsolási jegyzéket.

A nyeremények kifizetését és szétküldését

egyenesen az érdekeltek címére én eszközölöm, azonnal és a legszigorubb titoktartás mellett.

➔ Megrendeléseket postautalványon vagy utánvétel mellett kérek.

➔ Tessék ajánlatokkal a közelgő huzás miatt azonnal, de legkésőbb

f. évi december 19-ig

bizalommal

Hekscher Sámuel senr.

hamburgi bankházához fordulni.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból.

Leves, kávé, tea, étel vagy szesz italban egyformán adható, az ivó tudta nélkül.

A COZAPORNAK az a csodálatos hatása, hogy ellenszenvenné teszi az iszákosnak a szesz italát. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér, avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit bébitette ki s sok ezer férfit a szegény és becsületlenségétől mentett meg, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatalembert a jó utra és

szerencséjéhez segített és sok ember életét számos évvel hosszabbította meg.

Az intézet, mely a valódi, világhírű Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy 1500 köszönő irattal telt könyvet díj és költségmentesen küld. A Cozapor teljesen ártalmatlan voltáért szavatolunk. Magyarul és németül levelezünk.

Ingyenpróbákat a valódi Coza-porból bérmentesen küld levélbeni felszólításra az alanti cég.

COZA INSTITUTE, 62, Chancery Lane, London E76 (Anglia).
Levelek 25, levelező lapok 10 fillérel bérmentesítendő.

Karácsonyi és újévi ajándékok

u. m.: kabátok, szőrmeárúk,
kész női fehérneműek, köté-
nyek, kendők
dus választékban kaphatók

Schütz Sándor és Fia

divatáruházában

Zalaegerszegen.

Uri ingek és nyakkendők mélyen leszállított árban.

A francia módszer szerint
(üvegerjedés által) előállított

„Animo” pezsgő

elismert szaktekintélyek sze-
rint egyenrangú a legjobb
francia pezsgővel

Raktár:

D. Horváth Antal
drogueriája
Zalaegerszegen.

Muraközi pezsgőgyár

— Csáktornya. —

Figyelmeztetés!

Nem kell venni csak megnézni azon órlási
raktárt, mely a

Kalap Királynál

van, kalap, sapka, ing, nyakkendő, gallér, kézelő
és más száz különféle uri divat cikkekben.

Börönd raktár. — Pécsi „Hamerli-féle“ keztyűk
nagy raktára.

Zalaegerszegen, a pénzügyi palota mellett.